

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om folkepension.

(Lovforslag nr. L 3. Fremsat 6/10 77. Første behandling 14/10 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af en stilling som vicebiskop for Færøerne.

(Lovforslag nr. L 5. Fremsat 6/10 77. Første behandling 14/10 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet. (De europæiske Fællesskabers Forsamling).

(Lovforslag nr. L 15. Fremsat 6/10 77).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 8 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

8) Første behandling af:

Forslag til lov for Grønland om valg til Europa-Parlamentet. (De europæiske Fællesskabers Forsamling).

(Lovforslag nr. L 16. Fremsat 6/10 77).

Formanden:

Taletiden er som i forretningsordenen 10 minutter for ordførere.

Forhandling

Erik Holst (S):

Socialdemokratiet ønsker ikke ved denne første behandling af de to lovforslag om direkte valg til EF-Parlamentet at gå ind i det, vi kunne kalde en generel debat om Danmarks medlemskab af EF. Vi får jo i overensstemmelse med tiltrædelseslovens § 6 en årlig beretning fra regeringen, efterfulgt af debat her i salen om disse generelle spørgsmål.

Under markedsdebatten i december måned 1975 blev der vedtaget et forslag om motiveret dagsorden, hvori folketinget tog til efterretning, at der gennemføres direkte valg til Det europæiske Parlament i 1978, og at der til sin tid skulle fremlægges forslag til lov om de nærmere regler om dette valg her i Danmark. Denne bundne opgave, hvad jeg vil betegne den som, er hermed løst af regeringen, efter at EFs Ministerråd den 20. september 1976 traf den endelige afgørelse med en akt om direkte valg.

Den danske regering fik ved en erklæring fra Rådsmødet fastslået, at de to forbehold,

[Erik Holst]

socialdemokratiet tidligere har formuleret, nemlig vedrørende dobbeltmandatet og vedrørende valgdatoen, kunne opretholdes.

Baggrunden for forbeholdene var et ønske om at sikre en overensstemmelse mellem den danske holdning, som folketinget afspejler, og den, som de danske medlemmer af Europa-Parlamentet ville indtage.

EF-spørgsmål er i de fleste andre EF-medlemslande blevet dagsaktuelle spørgsmål, som indgår i debatten i befolkningen, men i Danmark er debatten herom mere beskeden og indtager ikke en sådan plads. Derfor måtte det forventes eller forudses, at en valgdeltagelse ville kunne blive beskeden, såfremt valget ikke fandt sted i forbindelse med et folketingsvalg.

De to fremsatte lovforslag indeholder ikke disse forbehold. Socialdemokratiet er enig med regeringen i, at når så at sige alle partier i markedsudvalget tidligere har tilkendegivet, at de er imod disse to forbehold, så ville der kun være tale om en tom demonstration ved at opretholde disse forbehold i de to fremsatte lovforslag.

Da det er socialdemokratiets opfattelse, at en nær forbindelse mellem de direkte valgte medlemmer af EF-Parlamentet og det danske folketing er ønskelig, vil jeg foreslå, at vi nærmere undersøger mulighederne herfor. De parlamentsmedlemmer, som de enkelte partier i folketinget kan få valgt til sin tid, såfremt loven vedtages, vil formodentlig uden videre kunne indgå i gruppearbejdet her i folketinget.

Hvorvidt det bliver nødvendigt med ændringer af forretningsordenen, skal jeg ved denne lejlighed ikke tage stilling til, men blot sige, at socialdemokratiet er åbent over for forslag, der kan løse det problem, som vi mener ligger her.

Det direkte valg til EF-Parlamentet har principielt ingen som helst betydning for kompetencefordelingen mellem EFs forskellige institutioner, således som de er fastlagt i Romtraktaten. Men mange tillægger vetoretten i Rådet stor betydning, ved at Danmark her ligesom har en fod på bremsen og kan standse beslutninger, som vi er imod. De andre medlemslande har dermed også en fod på bremsen, og dette kan godt bevirke, især da vetoretten i sin tid blev indført efter ønske fra et stort land, nemlig Frankrig, at store og afgørende beslutninger, som kunne væ-

re til gavn især for de mindre medlemslande i EF, ikke bliver taget. Da vetoretten indgik som noget vigtigt i argumentationen i den debat, der blev ført op til folkeafstemningen her i Danmark om vort medlemskab, er det vigtigt at understrege, at disse to i dag fremsatte lovforslag, som vi har til første behandling, ikke berører denne vetoret.

Det er samtidig vigtigt for os at få understreget, at enhver forøgelse af Parlamentets beføjelser kræver en traktatændring og dermed en godkendelse i de enkelte medlemslandes nationale parlamenter, og det vil for Danmarks vedkommende sige her i dette folketing.

Mens beføjelserne således ikke ændres, vil det direkte valg måske have mulighed for at ændre EF-Parlamentets betydning. Dette kan godt være en positiv ting, fordi et direkte valgt parlament i højere grad vil føle, at de over for vælgerne, der jo har valgt dem, skal stå til ansvar for beslutninger eller mangel på samme, der vedrører EF-landenes borgere i deres hverdag.

Socialdemokratiet ser gerne, at der både skabes debat om, hvad vi overhovedet vil med EF, og om de meget, meget store og vigtige områder som f. eks. de multinationale selskabers indflydelse, miljøspørgsmål, arbejdsløshed, energi, ressourcer m. m. Over for disse kæmpeproblemer er ingen af EF-landene, og i hvert tilfælde ikke Danmark, så store, at de kan løse disse spørgsmål uafhængigt af, hvad der sker i andre vestlige lande.

I den socialdemokratiske gruppe her i folketinget er der nuancerede opfattelser af nødvendigheden af at indføre de direkte valg i dag, og også af deres betydning.

EF-Parlamentet har arbejdet med valgspørgsmålet i mange år, og allerede i 1960 fremkom man med et forslag, som dog ikke kom videre. Med udvidelsen af EF, hvor Danmark gik ind, var det naturligt, at Danmark, England og Irland først måtte indhente erfaringer om, hvorledes institutionerne virker, før der kan tages stilling til de direkte valg til Parlamentet.

Et direkte valgt Parlament vil i højere grad kunne hellige sig de opgaver, som foreligger, og allerede i dag er der behov for en mere demokratisk kontrol, både med den måde, beslutninger i EF bliver til på, og med de budgetter, som det er pålagt Parlamentet ifølge Romtraktaten at kontrollere. Det må ikke

[Erik Holst]

glemmes, at EF har egne indtægter, hvor der ikke udøves nogen kontrol af direkte valgte parlamentarikere, men udelukkende af de for øjeblikket af folketinget udpegede medlemmer.

Disse 10 medlemmer af EF-Parlamentet fra folketingets partier skal efter lovforslaget afløses af 16 direkte valgte medlemmer. Samtidig øges medlemstallet i EF-Parlamentet fra nuværende 198 til 410. Danmarks repræsentation vil dække 4 pct. af pladserne, mens vort befolkningstal kun er 2 pct. af EFs, og herved tilgodeses vi med en rimelig repræsentation, både absolut og efter befolkningstallet. Det er rimeligt, at ét medlem blandt de 16 forlods vælges i Grønland, også selv om Grønland ikke vælgermæssigt vil have det tilstrækkelige antal til at sikre et sådant medlem.

Den i lovforslaget anførte valget og valgbarhed ligger tæt op ad de krav, vi har til valg til det danske folketing. At danske i EF-lande også sikres stemmeret, forekommer os at være en rimelig ting. Blot må det sikres, at ingen samtidig har stemmeret i det EF-land, hvor de bor, således at de har mulighed for at stemme to gange.

Det er foreslået, at folketingets partier skal have mulighed for at opstille kandidater til det direkte valg. Da det maksimale antal kandidater pr. parti er sat til 20, har vi herved mulighed for maksimalt at nå op på 220 kandidater, og da hele landet samtidig er ét stort valgområde, vil det sige, at stemmesedlen vil blive betragteligt stor. At det er rimeligt med ét valgområde, forekommer mig helt oplagt, da det vil være umuligt at opnå en repræsentation i de enkelte geografiske områder, der vil være bare antagelig rimelig, ligesom lokale spørgsmål og opgaver vil indtage en meget beskeden plads i det, vi kan kalde EF-politikken. Da de mindre partier ikke vil have mulighed for enkeltvis at opnå valg af en kandidat, er det rimeligt, at der sikres dem mulighed for at indgå valgforbund.

Ud over de på opstillingsdagen valgte partier til folketinget anser socialdemokratiet det også for rimeligt, at nye partidannelser, som ikke er repræsenteret i folketinget, men som har en vis betragtelig folkelig støtte, får en mulighed for at opstille kandidatlistor. Hvis vi skal vælge 15 kandidater i Danmark, vil det svare til, at der skal være ca. 200.000

stemmer pr. mandat. Det er næppe rimeligt at forlange et tilsvarende antal underskrifter for anmeldelse af kandidater, det vil være for stort. Vi har til folketingsvalget en grænse på 2 pct. af de afgivne gyldige stemmer, for at et parti kan opnå valg, og en lignende regel er foreslået her, hvilket skulle give ca. 62.000 underskrifter for at anmelde et nyt parti. Dette antal forekommer mig ikke urimeligt, men jeg ved, at der er folk, og der er grupper, der mener, at det kan være lovlig højt. Men når det svarer til, hvad der er nødvendigt for at blive repræsenteret i folketinget, må vi sige, at det må være lige så rimeligt, at det samme antal stemmer kræves til EF-Parlamentet.

Jeg kan dog ikke lade være med at tænke på de problemer, der vil opstå, såfremt sådanne partidannelser, der ikke er repræsenteret i folketinget, opnår valg af kandidater. Der vil næppe være nogen konkret organisation bagved, der kan tage de praktiske spørgsmål mellem EF-Parlamentets medlemmer og folketinget op til debat eller kontakt, og der vil opstå mange problemer af tværpolitisk art, hvortil sådanne partier næppe har en fælles holdning.

Socialdemokratiet tilsiger støtte til lovforslaget med henblik på at få dette færdiggjort og gennemført, så det som forudsat kan få gyldighed fra den 1. januar 1978.

Tang Sørensen (FP):

Danmark skal sandsynligvis i forsommeren 1978 ud i et valg, der gælder Europa-Parlamentet, men man skal gøre sig klart, at en forudsætning for, at disse valg kan afholdes, er, at samtlige 9 europæiske stater er enige om dette valg, og dér sætter jeg på forhånd et spørgsmålstegn.

I overensstemmelse med art. 138, stk. 3, i Romtraktaten er det hvert enkelt EF-lands opgave at gennemføre de nødvendige love om afholdelse af direkte valg til Europa-Parlamentet. Derfor må vi betragte disse lovforslag, der i dag ligger på folketingets bord, med den største interesse og megen alvor. 180 millioner vælgere i De europæiske Fællesskaber, fra Grønland i nord til Sicilien i syd, kan nu så småt forberede sig på at skulle vælge 410 medlemmer til De europæiske Fællesskabers parlamentariske Forsamling.

[Tang Sørensen]

Fordelingen af disse 410 pladser på de enkelte lande er nu efter lange og ofte hårde diskussioner endt med, at Danmark skal vælge 16 medlemmer til Parlamentet. Man kan altid diskutere, om dette antal er et rimeligt antal for vort vedkommende eller ej. Men hvis vi giver os til at se på fordelingen rent matematisk, må vi konstatere, at Danmark ikke er blevet forfordelt, idet 16 medlemmer ud af 410 udgør 3,9 pct. af det samlede antal, medens den danske befolkning kun udgør 2 pct. af den samlede befolkning i fællesmarkedet. Vi må derfor konstatere ud fra disse tal, at Danmark har fået sin andel af pladserne i Europa-Parlamentet. At man så fra norges side kunne have ønsket sig, at antallet var større, er en anden ting.

En række partier og organisationer er nu i gang med en forøget kampagne imod EF, og hvad EF står for. Jeg finder det yderst beklageligt, hvis denne diskussion, som må og skal gennemføres nu i folketinget vedrørende disse lovforslag, skal udvikle sig til en diskussion for eller imod EF. Den sag er blevet afgjort ved en folkeafstemning i oktober 1972. Det, sagen nu drejer sig om, er at få EF til at virke på en mere demokratisk måde. Det må være i alles interesse, også i modstandernes, at borgerne i de enkelte medlemsstater får mulighed for at vælge deres repræsentanter ved direkte valg, i modsætning til, hvad der er tilfældet nu.

Man bør nok også gøre sig klart, at selv om vi vælger EF-parlamentarikerne direkte, så betyder det ikke, at vi giver Parlamentet større beføjelser. Vi gør en anden ting, som for os i fremskridtspartiet vejer langt tungere: vi giver den danske vælger langt mere indflydelse på, hvem der skal sidde i Europa-Parlamentet, end vi gør i dag. Den sag vejer for os meget tungt.

Vi finder i fremskridtspartiet, at det er særdeles tilfredsstillende, at socialdemokratiet har været tvunget til at opgive deres forbehold. Her tænker jeg på kravet om dobbeltmandat, samt om at valget skulle afholdes samtidig med, at vi afholder folketingsvalg i Danmark.

I det foreliggende lovforslag er det muligt at indehave et dobbeltmandat, men nu er det op til de enkelte partier og vælgere at afgøre, om dette er tilrådeligt eller ej. Jeg tror, at hvis disse 16 medlemmer skal nå blot lidt i dybden med deres arbejde i EF-Parlamentet,

kan de nok få deres tid besat med dette. Med de korte intervaller, der er mellem folketingsvalgene i Danmark, finder jeg det ikke heldigt, at valget til Europa-Parlamentet skulle følge en dansk folketingsvalgperiode.

I det ene af regeringen fremsatte forslag påpeges det, at Danmark skal besætte 15 pladser, og Grønland skal have 1 plads. I dette spørgsmål er vi ikke enige. Grønland bør i denne sag være ligeberettiget med det øvrige Danmark, således at en grønlandsk stemme ikke vejer tungere end en dansk. Vi finder det ikke særlig heldigt, at et flertal blandt 27.500 vælgere alene kan vælge en repræsentant, når en repræsentant fra den sydlige del af Danmark skal vælges med et stemmeantal, der er langt højere.

Af § 7 i regeringens forslag fremgår det, at alle partier, der er repræsenteret i folketinget, kan opstille til EF-valget. Det synes vi er en særdeles tilfredsstillende ordning. Men så fremgår det af samme paragraf, at partier, der ikke er repræsenteret i folketinget, skal præstere underskrifter, der svarer til 2 pct. af samtlige afgivne gyldige stemmer ved det sidst afholdte folketingsvalg. Efter valget i februar måned 1977 skal man, for at sige det mere præcist, ud at samle 62.126 stemmer. Det finder jeg er et aldeles utilfredsstillende krav.

Foretrækker en vælger en kandidat, fordi han har tilknytning til et bestemt parti, er det selvfølgelig i orden. Men jeg finder det ikke i orden, at de politiske partier forsøger at hindre vælgeren i at gå andre steder hen. Det virker på mig meget udemokratisk. Vi skal ikke være bange for at lade vælgeren få valgmuligheder ud over at kunne stemme på dem, der er repræsenteret i folketinget i dag. Det ville være et rimeligt krav, om man sagde, at der skulle samles det, som valgloven til folketinget foreskriver, nemlig $\frac{1}{75}$ af de sidst afgivne stemmer eller 17.751 underskrifter i dag.

Man skal ikke være bange for, hvad jeg tror visse partier i dette ting er, at lade befolkningen få indflydelse på denne sag. Det hjælper ikke noget, at man fra visse partiers side forsøger at holde visse grupper eller organisationer væk fra valgurnerne i maj eller juni måned. Det er et spørgsmål, som er af meget, meget stor betydning for det danske folk. Derfor må det være vigtigt for partierne herinde, at man giver folket mulighed for at

[Tang Sørensen]

stemme på dem, de ønsker at stemme på, det være sig tilhængere eller modstandere af EF. Det er vel et rimeligt spørgsmål, om vi kan undgå at give EF-borgere, der er bosat i Danmark, valgret. Selvfølgelig bør man sikre sig, at ingen kan afgive sin stemme to steder, men jeg finder det af stor betydning, at alle får mulighed for at afgive deres stemme. Derfor er det et spørgsmål, som skal diskuteres og bør diskuteres under udvalgsarbejdet.

Med hensyn til opdeling af landet i én eller flere valgkredse deler vi i fremskridtspartiet regeringens opfattelse, at Danmark bør være én valgkreds. Den lokale islæt, som visse partier påberåber sig ved dette valg, tror jeg vil blive af meget lille værdi. Derfor kan argumenterne for opdeling af landet i et antal kredse ikke gå på den lokale islæt. Jeg tror, at det også rent administrativt vil være langt mere overskueligt at landet består af én valgkreds. Det er jo stadig således, at partierne kan opstille og den enkelte vælger kan stemme på den kandidat, som vedkommende nu ønsker valgt, i særdeleshed hvis de enkelte partier eller organisationer opstiller deres kandidater sideordnet, som lovforslaget giver mulighed for.

Jeg finder, at der i det fremsatte lovforslag er mange ting, som vi i fremskridtspartiet kan gå ind for. Men der er også en række punkter, som vi ønsker diskuteret og ændret, og jeg skal derfor tilsige et sagligt og et grundigt udvalgsarbejde fra fremskridtspartiets side.

Kofoed (V):

Det europæiske Råds beslutning den 12. juli 1976 og Ministerrådets beslutning den 20. september 1976 udgør mærkepæle i europæisk politisk historie. Vejen er nu åben for borgernes Europa ved siden af staternes Europa. Det er en vigtig del af folkenes suverænitæt, som de nu endelig har fået, 20 år efter at Paris- og Romtraktaterne blev vedtaget, hvori viljen til dette skridt allerede blev udtrykt.

Disse ord blev fremsat af Europa-Parlamentets præsident, Spénale, sidste år på Parlamentets vegne den 20. september 1976.

I dag behandler vi så regeringens forslag, hvorefter valget også bliver en realitet for danske statsborgere i 1978. Man kan sige: bedre sent end aldrig, for dette forslag kunne

vi have haft allerede i oktober sidste år. Jeg er imidlertid tilfreds med, at regeringen endelig blev enig med sig selv og opgav de urealistiske forbehold.

Nogle vil påstå, at spørgsmålet om direkte valg vidste vi ikke noget om, andre vil sige – og det er vel den almindeligt forekommende indstilling – at det ved vi ikke nok om, og derfor er vi imod. Endelig er der måske nogle, der føler det som noget uvirkeligt, at man virkelig skal vælge til en forsamling, der er så langt væk fra Danmark. Det er imidlertid ikke et spørgsmål om at være for eller imod direkte valg, det er ganske enkelt det, som er vedtaget af folketinget i 1972 og oven i købet bekræftet ved en folkeafstemning senere. Det var det, der var indeholdt i traktaten, som vi stemte om. Derfor er det ikke noget, der er påtvunget os; det er noget, vi har stemt om på lovlig, demokratisk vis.

Det er heller ikke et spørgsmål om for eller imod EF, for den debat er også afsluttet med vores indtræden i 1973. Dette lovforslag er ganske enkelt et tekniske lovforslag for at udføre det, vi engang har vedtaget, nemlig at der skal vælges 15 repræsentanter henede og 1 repræsentant i Grønland til Det europæiske Parlament.

Det spændende er selvfølgelig, hvordan det vil gå, når vi giver lov for, at almindelige vælgere kan bestemme, hvem der skal repræsentere dem i europæisk politik, at disse vælgere skal være med til at tage stilling til hvilken holdning og indstilling de ønsker fremmet. Man må nemlig huske på, at det er de samme vælgere, vi spørger om forskellige forhold i danske anliggender. Spørgsmålet er: kan vi have tillid til disse vælgere? Vil det være farligt for den danske nations interesser, hvis vi viser denne tillid til vælgerne? Kan vi være sikre på, at vælgerne vil vælge rigtigt? Nej, det tror jeg ikke vi kan. En del vil nok have samme betænkeligheder, som man har haft før ved den slags, når man har givet udvidede beføjelser til nogle mennesker og dermed taget dem fra nogle andre. Jeg kunne tænke mig, at der er en hel del, der vil have samme betænkeligheder, som borger-skabet og godsejerne havde i forrige århundrede, da de skulle afgive nogle af deres beføjelser til den almindelige væver og den fattige bonde; man vidste jo aldrig, hvad de kunne finde på. Derfor er det virkelig et spørgsmål, som man godt kan stille sig. Men

[Koføed]

til dette vil jeg kun svare, at den, man giver tillid, må man så håbe er tilliden værdig. Det må være en klar ret og en klar pligt at inddrage befolkningen i det, der er europæisk politik. For se, europæisk politik er ikke et stykke udenrigspolitik længere, som hidtil har været forbeholdt de få, dem med særlig uddannelse, diplomater og enkelte andre med særlige talenter. Det direkte valg er en erkendelse af, at verden er blevet mindre, at afhængigheden af hinanden er blevet større, så de beslutninger, der tages i Paris eller London, også på mange måder vil have direkte indflydelse på os. Vi er så afhængige af hinanden, at det er nødvendigt, at vi også har fælles regler, så vi kan holde hinandens dårlige egenskaber i ave og styrke de gode.

Det europæiske Parlament vil med direkte valg stadig være et rådgivende organ og kan ikke, fordi det bliver valgt direkte, øve mere lovkraft, end det kan i øjeblikket. Denne beslutning ligger stadig væk i Ministerrådet, der er ingen forskel, og Parlamentets beføjelser kan ikke gå ud over dem, der står i Romtraktaten, uanset om vi har direkte eller indirekte valgmode.

Et andet spørgsmål, man kan stille sig er: vil det alligevel få større betydning indirekte? Efter vores opfattelse må man håbe, at det vil få større betydning indirekte, således at man kan få en ærlig og en stabil diskussion om europæiske spørgsmål. På den måde kan man påvirke offentligheden, og man kan også påvirke dem, der har det beslutningsmæssige ansvar.

Jeg tror, det er nødvendigt, at man får et sted i Europa, hvor der åbnes op for, at man kan give udtryk for sit mishag eller sin sympati. Jeg tror, det er nødvendigt, at denne forbindelse til vælgeren bliver styrket, og det vil den blive ved direkte valgmode. Dermed kommer også interessen frem fra pressens side, som kan skabe yderligere interesse blandt befolkningen. Det er nødvendigt, hvis man skal kunne have indflydelse på en europæisk forsamling, at den har baggrund i befolkningerne og ikke nøjes med at have baggrund i, hvad man foretager i ministerkontorer og på dette plan.

Til at styrke dette tjener dette lovforslag. Loven forudsætter én valgkreds for hele landet. Venstre havde gerne set, at man kunne have haft et større antal af kredse for at fastholde princippet om nærdemokrati, forstærket

på den måde: så lille afstand mellem vælgere og den valgte som muligt.

Må jeg, inden jeg går videre ind i selve lovforslaget, nævne en ting, som jeg synes ministeren bør være opmærksom på. Med hensyn til spørgsmålet om ratifikation så står der et sted i bemærkningerne, at hermed er der givet et stiltiende samtykke til en ratifikation. Det er en dårlig formulering, og den er ikke rigtig; der foregår nemlig intet stiltiende samtykke til en ratifikation i dette lovforslag. Bemærkningen kan give anledning til, at man tror, det er noget odiøst, at man giver stiltiende samtykke. Det reelle er jo, at dette er en bedre og finere form for ratifikation, fordi vi bygger det op som et lovforslag. Derfor synes jeg, det er en uheldig bemærkning, der ledsager lovforslaget, at det er et stiltiende samtykke. Dette er ikke noget stiltiende samtykke, det er en lov, vi vedtager af hensyn til en beslutning, vi har truffet tidligere.

Det næste problem vedrørende lovforslaget er, hvor mange der skal til for at opstille og anmelde et parti. Jeg tror, dette spørgsmål egner sig bedst til udvalgsarbejde. Man kan diskutere, om 2 pct.s reglen er den rigtige, eller om man kan sige, at 100.000 underskrifter er passende for at kunne opnå ret til at opstille til direkte valg.

Der kan også ytres betænkelighed ved at fremme et system, der f. eks. kan skille europæisk politik fra folketinget. Jeg tænker her på, at det ville være ønskeligt at få en lov, der holder dette sigte for øje, således at vi ikke får en adskillelse af disse to ting, for det er nemlig to sider af samme sag, således at de, der opstilles til det europæiske parlament, også må have et sigte til det danske folketing.

Til slut skal jeg endnu en gang takke regeringen for, at man opgav dobbeltmandatet, idet jeg samtidig vil håbe, at folketinget er i stand til at lave en forretningsorden, der gør det muligt, at flest muligt vil kunne påtage sig at have et dobbeltmandat frivilligt. Endvidere må folketinget være opmærksom på, at de medlemmer, der ikke vil have et dobbeltmandat, også får mulighed for at have en kontakt til dette folketing, således at de får mulighed for at møde i udvalgs møderne. Jeg ville ønske, man kunne finde en regel, således at de også kunne få taleret i dette ting, selv om de ikke skulle have stemmeret. Jeg

[Koføed]

mener, det er vigtigt, at vi også tager disse ting med i udvalgsarbejdet og finder den bedste samarbejdsform. Det er nemlig nødvendigt, at europæisk og dansk politik i fremtiden bliver ét.

Stetter (KF):

Den konservative gruppe hilser de to lovforslag om direkte valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet velkommen. Vi har ventet længe på dem, men det kan ikke undre nogen, at det måtte tage tid i betragtning af den principielle kovending, som socialdemokratiet har foretaget. Fra kravet om det tvungne dobbeltmandat er partiet gået til den modsatte yderlighed med forslaget om at give mulighed for valg af personer, der ikke har den ringeste kontakt med folketinget eller folketingets partier. Kravet om dobbeltmandatet har sinket forhandlingerne med de øvrige medlemsstater og har skadet Danmarks anseelse. Det havde været hensigtsmæssigt, om regeringen havde fulgt vort partis opfordring til på et tidligt tidspunkt at undersøge, om regeringen havde et flertal bag sig i kravet om dobbeltmandatet og kravet om den fælles valgdato.

Den konservative gruppe hilser forslagene velkommen, fordi de er en udbygning af de demokratiske rettigheder. Hidtil har de største af folketingets partier udpeget og udsendt repræsentanter til EF fra deres egne grupper. Fra næste år kan befolkningen medvirke til at opstille og derefter vælge parlamentsmedlemmerne. Det er på denne baggrund ubegribeligt, at der er en vis ligegyldighed og i nogle kredse endog modstand mod gennemførelse af disse valg.

Regeringen har ved opbygningen af forslagene på væsentlige områder anvendt principperne fra folketingsvalgloven og fra den kommunale valglov. Dette har naturligvis mange fordele ved den praktiske gennemførelse, og der er ingen grund til at komme ind på disse principper, fordi de er velkendte og gennemprøvede. Men der er selvfølgelig også forskelle. Det er f. eks. en væsentlig forskel, at landet skal udgøre ét stort valgområde. Vi er enige med regeringen i, at det er den rigtige løsning, men vil understrege de praktiske vanskeligheder. Stemmesedlen bliver kolossal lang, og det bliver vanskeligt for vælgerne at håndtere den og at overskue den. Vi

henstiller derfor, at det tages op til overvejelse, om det vil være hensigtsmæssigt, at stemmesedlen udformes på en anden måde end den traditionelle. Vi overlader gerne til ministeren og hans eksperter at arbejde med denne sag.

I forbindelse med kandidatlisternes bogstavbetegnelse betragter vi det som en selvfølge, at partierne beholder deres bogstavbetegnelser fra folketingsvalg og fra kommunale valg. I bemærkningerne til § 9 kan man læse ordene: »så vidt muligt«. Dem ønsker vi afkræftet. Der må ikke herske den mindste tvivl om, at partierne kan gå til dette valg under deres sædvanlige bogstavbetegnelse.

Regeringen foreslår, at partidannelser, som ikke er repræsenteret i folketinget – og det vil jo i realiteten sige ganske bestemte befolkningsgrupper – skal have mulighed for at opstille og blive repræsenteret i Europa-Parlamentet. Regeringen finder, at de foreslåede anmeldelsesbestemmelser tilgodeser hensynet til den nære forbindelse mellem folketinget og de valgte Europaparlamentarikere. Ja, sådan står der virkelig at læse i bemærkningerne side 9. Må jeg spørge: hvor er den nære forbindelse? Hvor er så meget som bare skyggen af en forbindelse? Det må indenrigsministeren kunne redegøre for, såfremt det ikke simpelt hen er en formulering, som han har glemt at få slettet, fra dengang det obligatoriske dobbeltmandat var afgørende.

Den konservative gruppe er ikke tilhænger af princippet om det tvungne dobbeltmandat, men vi er tilhængere af, at der tilstræbes den størst mulige overensstemmelse mellem den politiske holdning, som kommer til udtryk i folketinget, og den, som kommer til udtryk på Danmarks vegne i Europa-Parlamentet.

Jeg vil sige til hr. Erik Holst, at dette må være den rigtige løsning, idet jeg går ud fra, at den socialdemokratiske og den konservative og formentlig andre grupper i denne sal er enige om, at trods det direkte valg af repræsentanter til Europa-Parlamentet så er det fortsat folketinget, som skal bestemme og beslutte i EF-spørgsmål. Jeg vil gerne spørge, om hr. Erik Holst og regeringen dog ikke kan indse det logiske i dette ræsonnement og det logiske i vort forslag. Dermed ville regeringens bemærkninger til forslaget jo også komme til at passe til den endelige lovs paragraffer. Vi håber, der er mulighed for at for-

[Støtter]

handle dette spørgsmål under udvalgsarbejdet. Det forekom mig, at hr. Erik Holst ligesom ikke lukkede døren helt vedrørende et kompromis på dette punkt.

Vort partis og andre partiers demokratiske sindelag kan ikke drages i tvivl. Vi vil ikke afholde nogen befolkningsgruppe fra at blive repræsenteret. Vi er 11 partier her i tinget. Nogle er for vort medlemskab af EF, andre er imod, ligesom der inden for partierne findes forskellige synspunkter. Der er med andre ord nok at vælge imellem. Men i øvrigt drejer EF-valget sig jo først og fremmest om, hvad danske politikere vil gøre for Danmark i Europa, og ikke mindst om hvilken politisk balance EF-Parlamentet skal have. I Europa-Parlamentet er opgaven for medlemmerne at udføre et stykke arbejde, et sagligt politisk arbejde ud fra det politiske synspunkt, de har. Der er ikke, og der bliver ikke nogen anti EF-gruppe i Europa-Parlamentet. Selv de kommunistiske repræsentanter er jo positivt med i EF-arbejdet. Dette fik markedsudvalgets medlemmer bl. a. klart demonstreret ved besøget i Luxembourg i sidste uge.

Vedrørende lovforslag nr. L 16 skal jeg oplyse, at vi går ind for regeringens forslag om, at Grønland sikres repræsentation i Europa-Parlamentet. De foreslåede valgregler forekommer fornuftige, men vi vil lytte meget til, hvad vore grønlandske kolleger mener om disse valgregler.

Til sidst skal jeg anføre, at den konservative gruppe ikke finder, at der er tekniske vanskeligheder ved at gennemføre direkte valg til Europa-Parlamentet i maj-juni måned 1978. Såfremt valget ikke realiseres, kan der derfor kun være tale om politiske forhindringer, og de vil formentlig ikke blive godkendt af de øvrige medlemslande. Hertil er der efterhånden knyttet for megen prestige og for megen omtale til gennemførelse af det direkte valg til Europa-Parlamentet i foråret 1978.

Den konservative gruppe kan tilsige regeringen en hurtig udvalgsbehandling af de to lovforslag.

Erhard Jakobsen (CD):

I modsætning til nogle af de foregående talere, der har fundet anledning til at kritisere regeringen, så vil jeg med det særlige kendskab, jeg har til socialdemokratiets in-

terne vanskeligheder på dette punkt, tværtimod udtrykke min anerkendelse af, at det er lykkedes at nå frem til det standpunkt, som regeringen har taget nu. Og jeg lykønsker de medlemmer af gruppen, som derved har fået deres ønske igennem.

Centrum-demokraterne kan stort set stemme for forslaget på alle punkter: én valgkreds, mulighederne for valgforbund. Vi finder også, at hr. Erik Holst har fuldstændig ret, når han siger, at det er logisk for de partier og de medlemmer, der står for den nuværende valgordning med 2 pct.-reglen, at de kræver samme antal her, men lige så logisk er det jo, at vi andre, der har et andet standpunkt og mener, at man burde være repræsenteret, blot der var til ét mandat, må foreslå, at det bliver samme grænse som den, vi ville ønske, nemlig det antal stemmer ét mandat i folketinget koster. Derfor vil det være vort ændringsforslag.

Endelig er der en ting, vi gerne ønsker drøftet: er der en mulighed for at sikre, at vort nationale mindretal i Sønderjylland også kan få en speciel ret til at stille op? Vi ønsker det gerne undersøgt. Vi ved, at slesvigsk parti føler sig udmærket repræsenteret på anden måde ved centrum-demokraterne, men vi synes alligevel, at de bør have en mulighed for som et af vore nationale mindretal at få en selvstændig stilling.

Jeg skal ikke bruge mere tid på de to forslag, vi kan som sagt støtte dem stort set.

Derimod vil jeg gerne benytte lejligheden til at fastslå, at ingen skal have lov til at bilde befolkningen ind, hverken tilhængere eller modstandere af EF, at nu sker der store forandringer. Vi, der er varme tilhængere af EF, ved - desværre - at det er så som så med forandringerne. Den udvikling, som adskillige af os gerne så skulle gå stærkt henimod større enighed i Europa, den ved vi vil gå langsomt, ikke på grund af Danmarks modstand, men på grund af at store lande som f. eks. Frankrig og England gang på gang vil lægge hindringer i vejen for, at der træffes en europæisk beslutning, fordi de har nationale interesser i modstrid dermed. De vil, om nogen, stå fast på vetorettens bevarelse, og på den baggrund er det helt urimeligt at bilde befolkningen ind, at nu smutter voretten nok lige så stille. Det lader sig ikke gøre, det garanterer vist både England og Frankrig for, hvis man ikke mener, at Danmarks hold-

[Erhard Jakobsen]

ning alene skulle være nok. Jeg mener, Danmark rosværdigt har søgt at gøre mindst mulig brug af vetoet, men det betyder ikke, at man ikke i givet fald må holde fast på, at den er der – og den er der altså.

Men fordi der ikke nu sker store forandringer, så må ingen af den grund tro, at det direkte valg ikke får nogen betydning. Parlamentet får – som også hr. Koføed fastslår det – ikke megen lovgivningsmagt. Lovgivningsmagten ligger stadig væk i de nationale parlamenter, repræsenteret i Ministerrådet. Men der er et andet område, hvor Parlamentet trænger til at få betydelig udvidet magt, og det er med hensyn til kontrollen med de administrative handlinger, der, som hr. Erik Holst også fremførte, jo kommer til at omfatte flere penge. Der bliver flere og flere penge til rådighed, og derfor bliver det mere og mere påkrævet, at Parlamentet kan udøve den anden vigtige parlamentsfunktion, nemlig at kontrollere – må jeg bruge her slagordet: bureaukratiet.

Må jeg i den forbindelse benytte lejligheden til at sige, at ingen af os, der i sin tid agiterede for tilslutning til EF, vel var i tvivl om, at vi måtte møde bureaukrati. Men jeg tror også, at vi, der aktivt har deltaget i det, vil erkende, at det har ikke været så slemt, som man havde grund til at frygte. Når man skal lægge 9 landes bureaukratier sammen ét sted, så havde man grund til at tro, at der ville blive meget mere bureaukrati, end det faktisk er tilfældet. Men i hvert fald, det direkte valgte parlament vil være det bedste sted, hvor dette bureaukrati kan kontrolleres, kan holdes i ave.

Det er rigtigt, hvad der er sagt, synes jeg, at vi skal ikke her i dag tage en lang diskussion om for og imod EF, det er der jo heller ikke tid til, men lad os dog endelig få debatten ude i befolkningen, når vi nu alligevel skal til at have et valg. Jeg skal med glæde tage imod den debat.

Jeg var i mange år med til at kæmpe for at få Danmark ind. Jeg har nu haft lejlighed til at sidde dernede i 5 år og deltage i det arbejde, og jeg har ikke dårlig samvittighed på ét eneste punkt. Der er ingen af de ulykkesprofetier, som blev udstedt af EF-modstanderne i sin tid, der har kunnet holde. Ikke én af dem er gået i opfyldelse, hverken på det ene eller på det andet eller på det tredje punkt.

Jeg ved godt, det på den anden side er svært at gå ud og fortælle folk, at der er sket en masse godt, for det fortaber sig i tusindvis af detaljer, hvor vi i utallige udvalgsforhandlinger osv. lægger den ene sten oven på den anden og gradvis får smedet noget fællesskab i Europa. Det er svært at forklare, det er svært at føre agitation på. Det er meget lettere at tale om smørbjerg og vinsø, og jeg ved ikke hvad. Alle skal dog dér bemærke, at det kæmpeproblem, vi har haft at slås med i EF, det har hver gang været, at vi havde for meget. Tænk, hvis vi engang skulle have kæmpet med det problem, at vi havde for lidt. Så havde EF måske spillet fallit. På alle punkter har vi haft for meget, og det har givet problemer, men det er jo egentlig ret behagelige problemer at have at slås med.

Vi, der varmt gik ind for Danmarks tilslutning til EF, skal med største glæde gå ud og tage en EF-debat i forbindelse med noget, der egentlig ikke drejer sig om EF, men drejer sig om direkte valg. Om den enkelte vælger, hvad han end måtte høre af skræmpekampagne, så vil være mere eller mindre modstander af EF, end han var før, det er mindre vigtigt. Det afgørende er, at den skræmpekampagne, som jo selvfølgelig bliver sat i gang mod EF, ikke medfører ligestyldighed og undladen af at stemme. Det er meget vigtigt, at der kommer store stemmetal til valget, så at de – eller jeg tør måske sige vi – der gør sig håb om at blive valgt, møder med en solid folkelig opbakning. Det har som sagt ikke noget at gøre med for og imod EF, men det er vigtigt, at den danske befolkning viser, at den ikke overser dette spørgsmål.

Jeg ved godt, man kan sige, at den enkelte vælger har jo ingen indflydelse. Hvor har han det? I kommunen. Og hvor bruger han den? Når der i en kommune, hvor folk stemmer på de forskellige partier med 5.000, 10.000, 15.000, 20.000 stemmer eller noget i den retning, så holdes et borgermøde, så kommer der 200 af de 40.000–50.000, der har været ude og stemme. Der kommer 200. Når der stemmes ved det nationale valg, så stemmes der i et antal af 40.000–50.000 eller sådan noget forskellige steder i landet. Når der de samme steder holdes politisk møde, så kommer der 40 eller 35. All right, så er det da ikke noget argument, at her skal vi repræsentere 200.000 vælgere hver, for af dem får

[Erhard Jakobsen]

man sagtens 35 eller 40 til at komme. Og så er det i øvrigt lige meget, hvad de kommer om, om det er det, at der skal gå en landevej gennem en kirkegård, eller om det er for eller imod Becker-børnene, som det drejer sig om ved valget til folketinget nu og da, eller om det er et eller andet, stort eller lille, EF-problem.

Vælgerne herhjemme er normalt ikke indstillet på, at de vil have direkte demokrati. De vil ikke have et demokrati, hvor det er dem, der skal tage stilling til hver detalje. De ønsker et repræsentativt demokrati, og derfor er det vigtigt, at de, der får æren at skulle repræsentere det danske folk, også føler, at der er ivrighed og at der er tilslutning i befolkningen, så de – eller vi – der bliver valgt, kan gøre det på bedste måde og vide, at de har en befolkning bag sig.

Lars Emil Johansen (SF):

Jeg skal knytte nogle bemærkninger til det lovforslag, der vedrører den største del af det danske rige, Grønland.

Det forekommer mig mildest talt noget bagvendt, at der nu for alvor arbejdes for at lovgive omkring Grønlands medlemskab af EF, al den stund et massivt flertal i Grønland ikke ønsker at være EF-medlemmer, sådan som det kom til udtryk ved folkeafstemningen om EF i 1972.

Ifølge den grønlandske landsrådsformand og ifølge de opmærksomme iagttageres vurdering er modstanden mod EF-medlemskabet i Grønland i dag ikke blevet mindre, snarere tværtimod, på trods af ihærdig charmeoffensiv fra EF-myndighedernes og grønlandske EF-tilhængerer side. Derfor må jeg opfatte et initiativ, som går ud på at lade Grønland blive repræsenteret i EF-Parlamentet, som et yderligere forsøg på at lokke Grønland til at blive i EF også efter hjemmestyrets indførelse og som en grov tilsidesættelse af den grønlandske opinion om denne sag.

Især når man sammenholder det foreliggende forslag til lov for Grønland om valg til Europa-Parlamentet med de igangværende forberedelser til en grønlandsk hjemmestyreordning med deraf følgende mulighed for Grønlands selvstændige stillingtagen til EF-medlemskabet, fremtræder lovforslaget som en grov ignorering af den grønlandske opini-

on. Men jeg erkender også, at et flertal – om end et yderst spinkelt, men altså et flertal – i Grønlands landsråd er gået ind for Grønlands repræsentation i Europa-Parlamentet. Uanset min bestemte overbevisning – efter at have fulgt landsrådets drøftelse af sagen på nærmeste hold – om, at flertallets stillingtagen til Europa-Parlamentsrepræsentation har fundet sted på et mangelfuldt og direkte misvisende og vildledende grundlag, må jeg imidlertid erkende, at det spinkle landsrådsflertal i dag er en realitet, og det er vel den eneste begrundelse for, at regeringen nu fremsætter lovforslag herom.

Grønlands medlemskab af EF er og bliver af midlertidig karakter, som begrundes med vort lands statsretlige status i folkeafstemningsøjeblikket. Det er klart, at Grønland med hjemmestyreordningens indførelse vil få en reel mulighed for selvstændig stillingtagen til EF-medlemskabet, sådan som en anden hjemmestyrende del af riget har haft mulighed for, nemlig Færøerne. Sammenholdt med sådanne kendsgerninger og fremtidsudsigter og fremtidsplaner finder jeg det derfor yderst inkonsekvent, at Grønland et år før hjemmestyrets indførelse skal vælge en repræsentant til Europa-Parlamentet, af hvilken grund jeg ikke kan medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Gert Petersen (SF):

Vi havde i vores gruppe delt ordførerskabet sådan, at først skulle hr. Lars Emil Johansen, der, som han rigtig siger, repræsenterer det største område inden for det danske rige, have ordet, og jeg ville så tage mig af det lovforslag, der vedrører det mindste område inden for det danske rige. Men slutresultatet af vores betragtninger vedrørende dette lovforslag er i og for sig det samme som det, hr. Lars Emil Johansen kom til for Grønlands vedkommende.

Vi mener, at hvis dette lovforslag vedtages, har vi dermed også, uanset hvad hr. Koføed mener, men i overensstemmelse med hvad der står i bemærkningerne, ratificeret EF-beslutningen om de såkaldte direkte valg, og alene af den grund må socialistisk folkeparti vende sig imod dette lovforslag, og vi vil stemme imod det.

Det er blevet hævdet, at der med disse direkte valg sker en demokratisering af fælles-

[Gert Petersen]

markedets styrelse. Dette er ikke rigtigt. Det modsatte er tilfældet. For det første fordi forsamlingens rolle som magtorgan vil blive styrket. Ikke formelt – det ved jeg udmærket godt – men moralsk og reelt. EF-Parlamentarikerne vil påberåbe sig, at de direkte repræsenterer folket, og det vil igen blive brugt som argument af unionstilhængerne, og dem er der mange af i Kommissionen og i de politisk ledende EF-kredse.

For det andet fordi den magtforøgelse, som forsamlingen derfor vil opleve, må betyde svækkelse og afgivelse af magt et andet sted. Hvor? Det bliver de nationale parlamentær repræsenteret ved deres regeringer i Ministerrådet, som kommer til at afgive magt.

For det tredje fordi forsamlingens reelle muligheder for at udøve kontrol med EF-myndighederne er uendelig ringe. Det 12.000 mand store bureaukrati er uigennemskueligt. Regeringerne har måske den styrke, der giver dem en vis mulighed for at kontrollere dette bureaukrati, den parlamentariske forsamling har ingen mulighed. Den moralske styrkelse af forsamlingens rolle bliver derfor i virkeligheden til en styrkelse af Kommissionens og hele det overnationale elements rolle.

For det fjerde fordi flytning af magt fra Ministerrådet til Forsamling og Kommission i ganske særlig grad vil ramme de små stater inden for EF. I Ministerrådet har Danmark vetoet. Vi kan, hvis vi ellers har ryggrad til det, sige nej og bremse en for Danmark negativ beslutning. I Parlamentet får vi 15 stemmer ud af 410, og her gælder ingen vetoet. Det er alene stemmerne, der tæller. Og al erfaring viser, på trods af hvad der er blevet påstået, at i de helt afgørende spørgsmål, der vedrører nationale interesser, stemmes der også efter nationale magtinteresser i forsamlingen. Og derfor betyder flytning af magt fra Ministerrådet til Forsamling og Kommission en yderligere opgivelse af dansk selvstændighed.

Endelig forekommer det mig mere naivt at tro, at den omstændighed, at 200.000 danske vælgere spredt over hele landet skal repræsenteres af 1 gennem 5 år uafsættelig såkaldt delegeret i en fjern hovedstad, skulle være et bidrag til nærdemokratiet. Det kan være svært nok for vælgerne at kontrollere, hvad folketinget, hvor hvert mandat repræsenterer

små 20.000 vælgere, foretager sig, men det er dog trods alt nemmere.

Fællesmarkedet har jo oplevet et vist tilbageslag under krisen. Mange af de store og mest ubehagelige visioner er indtil videre opløst i tåger. Men i det stille er der sket mange små såkaldte fremskridt med indførelse af fællesordninger på de mest forskellige områder, hvorved Danmarks egne muligheder for at påvirke udviklingen er blevet kraftigt forringet.

Skal vi gøre status, må vi konstatere, at EF i dag fremstår for det første over for omverdenen som en blokdannelse til dels politisk og fuldt ud handelsmæssigt og økonomisk. For det andet indadtil som et fælles marked i stigende grad suppleret med fælles politik. Og for det tredje i sin funktionsmåde mere og mere som et embedsmandssystem med sit eget bureaukrati og præget af enkeltstaternes bureaukratiers administrative samarbejde uden for parlamentskontrol både nationalt og overnationalt på tværs af grænserne.

Derfor har topmødeerklæringen af oktober 1972, som jeg godt vil minde om, ikke mistet sin aktualitet. Det var i denne erklæring, EF-landene bekræftede – og jeg citerer:

»Deres hensigt om inden dette 10-års udløb at omdanne deres samlede indbyrdes forpligtelser til en europæisk union«.

En forpligtelse, den danske statsminister dengang ikke havde noget som helst mandat til at påtage sig, heller ikke fra folkeafstemningen den 2. oktober. Denne europæiske union skal ikke komme til verden ved en dramatisk proklamation; det er ikke meningen. Nej, den skal smugles ind ad bagdøren, uden at folk rigtig opdager det. Langsomt og sikkert, men diskret, er grebet blevet strammet i de sidste fem år. Den faktiske ændring af forsamlingens status, som vil følge af den nye valgordning, og den reelle styrkelse af det overnationale element i fællesmarkedet, som bliver konsekvensen, er det seneste bidrag til skabelsen af en europæisk union og dermed opgivelse af yderligere dansk suverænitet.

Af disse grunde siger socialistisk folkeparti kategorisk nej til dette lovforslag.

Ib Nørlund (DKP):

[Ib Nørlund]

Det er jo også i formel hensende et højt besynderligt forslag, der her foreligger. Det kalder sig et valglovsforslag, men i bemærkningerne siges der, som det er nævnt, jeg citerer:

»Vedtagelse af loven anses for at indeholde et stiltiende samtykke til ratifikation.«

Det er dog en ejendommelig nyskabelse, dette her stiltiende samtykke. Det tyder på lusk i affæren, og det er der også. For man har nemlig villet undgå at tage direkte stilling til, om der skal holdes EF-valg, og om de skal holdes nu. Det er det, man vil luske stiltiende igennem – jeg forstår, det er det, hr. Erik Holst kalder en bunden opgave.

Jeg skal i hvert fald ikke efterlade tvivl om vores stilling til disse problemer. For det første: vi er principielt imod afholdelse af EF-valg, fordi de ganske åbenlyst indgår i en plan om at tage endnu mere suverænitet navnlig fra de mindre makkere som Danmark til fordel for EFs overnationale organer, der jo domineres af de store magter og disses store monopoler.

EF-valgene skal fremme Danmarks integration, opslugen, i EF, det, som det euro-socialdemokratiske program kalder en »gradvis sammenvoksen af vore lande«. Tindemansplanen sagde åbent, at EF-valgene skulle være det første store skridt i retning af den politiske union. Da vi diskuterede Tindemansplanen herinde, var det EF-partierne inklusive regeringen, som forsvarede den og gik ind for den; det var os, der gik imod. Derfor er vi også imod nu at styrke Luxembourgforsamlingens vetofri afgørelses vægt, for det vil betyde, at endnu flere ulykker vil rulle ind over os.

Og så taler man også her i dag søde ord om, at EF-valgene betyder en demokratisering. Hvad for en demokratisering? 16 mere eller mindre fortræffelige danskere ud af 410 – det er endda mindre andel end nu. Ja, der er dem, der ikke holder sig tilbage fra at snakke om nærdemokrati i forbindelse med dette her, at det vil styrke forbindelsen til vælgerne, og jeg ved ikke, hvad der er sagt, hvor én skal repræsentere 200.000, og denne ene bliver sendt langt ned i Europa, hvor man sjældent hører noget til, hvad han foretager sig i en forsamling, hvor i hvert fald megen tid går med at overtage hinanden om hinandens betydningsfuldhed. Hvis det skal

kaldes demokrati, må man sige, det er rævesnak for gæssene.

Men det giver også grund til at huske, hvordan det gik sidst, da man snakkede sødt om EF, ved folkeafstemningen. Hr. Stetter fandt det ubegribeligt, at der var modstand mod det, man er ved at foretage nu, men når virkeligheden i dag sammenlignes med alle de gyldne EF-løfter, så har historien ikke efterladt megen tvivl om, hvem der fik ret. Det var jeres egne løfter, der gjorde jer til de virkelige tabere ved denne folkeafstemning, fordi alt det, som I lovede, faldt på gulvet, og derfor er den debat ikke afsluttet og kan ikke være det.

Dernæst er vi imod EF-valg nu. Man henviser til, at Rom-traktaten forpligter os, men selv ikke den siger, at det skal være nu. Op til folkeafstemningen sagde J. O. Krag: »Der bliver ikke direkte valg i dette sekel«, og det var et stykke tid det officielle danske synspunkt. Selv i Guldbergs udenrigsministertid tog regeringen forbehold over for EF-beslutningen om valg i 1978. Hvorfor så nu? Siden hen tog socialdemokratiet visse forbehold, som nærmest tilstræbte at regulere modstanden inden for partiets egne rækker, og da dette formål var opnået, blev de forbehold taget væk. Der var heller ikke noget særlig fortræffeligt ved dem.

Men det er endvidere åbenbart meningen at gennemføre valget, så det i sig selv gøres til et led i integrationen. En række partier agter at opstille som euro-partier på grundlag af programmer, lavet til i udlandet. Det var jo et sådant, der blev dasket på bordet på den socialdemokratiske kongres, lige efter den afsluttedes for nylig, og i forbindelse med, hvad hr. Erik Holst har forsikret om vetoret, skulle han vel kigge deri, hvordan man vil gøre flertalsafgørelser til regel. Men der skal jo også være euro-konservative og euro-liberale og ja, jeg tror selv euro-Erhard Jakobsener, som bliver 150 pct. tilhængere, som det jo er sagt. Det er også på den måde, man vil prøve at integrere det politiske liv i Europa.

Men vi har altså ikke villet disse valg. EF-politikerne agter åbenbart at gennemføre dem, til trods for at der ved meningsmålinger kun viser sig ca. 12 pct. for et sådant EF-Parlament. Men så må I også tage skade for hjemgæld, for så tager vi udfordringen op og håber, at alle EF-modstandere vil gøre det.

[Ib Nørlund]

Ellers har I jo altid afvist enhver mulighed for folket til at tale med ved nye suverænitetsstab og løftesvigt, når det blev krævet. Men den anledning, som I nu selv har påtvunget, må bruges og vil blive brugt til at give den vidtspredte modstand samlet udtryk, og det så stærkt, at det ikke én gang til kan lykkes pengemagten at betale sig til en sejr, som viser sig som et bedrag, som en af landets rigmænd praler af at have gjort i en avis i dag.

Så kan man komme nok så meget og sige, at EF-valgene ikke må bruges til at sige ja eller nej til EF. Hvad bilder man sig egentlig ind? Først holder man folk for nar, så det driver, og så må folk ikke sige fra. Den går jo simpelt hen ikke.

Valgloven må først og fremmest tage hensyn til den kendsgerning, at EF-spørgsmålet deler den danske befolkning på anden måde end de sædvanlige partilinjer. Den konfrontation, som må komme, går også tværs gennem alle EF-partier. EF-partierne frygter denne konfrontation, især fra højre har man jo ligefrem villet forbyde opstilling af tværpolitiske lister til valget, og det er da også en vældig demokratisering.

Vi siger åbent, at vi vil gøre os alle anstrengelser for, at jeres valg bliver præget af de delingslinjer, som op til folkeafstemningen faktisk kom til at betyde en værdifuld fornyelse af dansk politisk liv, en aktivisering af befolkningens samfundsmæssige interesse, og for øvrigt kan komme til at gøre det endnu mere.

Til de enkelte bestemmelser i valglovsforslaget skal jeg gøre nogle korte bemærkninger til slut. Kravet om de 62.000 underskrifter – det er et betydeligt krav, det er et større krav, end der er stillet nogen sinde ellers her i landet, men skal det være, kan også denne udfordring tages op.

fordelingsmetoden sigter ganske åbenbart på at sikre de store partier. Vi er imod den fordelingsmetode; man mærker hensigten med den, men pas nu på, I ikke forregner jer.

Tildelingen af 1 mandat til Grønland – ja, det kan lyde ædelmodigt, men det minder mig om det giftige æble, som afleveredes til Snehvide i sin tid: meningen er ganske åbenbart at holde Grønland tilbage fra at bruge den ret til udtræden af EF, som er stillet i udsigt i forbindelse med hjemmestyret.

Endelig er selve valgordningen jo noget fiktivt noget, for det, der står i Romtraktaten, er jo om, at man skal nå frem til en i alle medlemsstater ensartet fremgangsmåde. Det vil altså sige, at hele denne historie skal laves om igen, hvis de vilde mænd i EF kommer så vidt.

Derudfra tilsiger vi en uvenlig, men naturligvis saglig behandling, hvor vi vil kæmpe for EF-modstandernes ret og mulighed for at modsætte sig det pres, som åbenbart på ny forberedes imod dem.

Niels Helveg Petersen (RV):

Der er jo ikke fuld vished for, at valgene til Det europæiske Parlament vil finde sted i foråret 1978, men jeg synes, det er klogt at lægge til grund, at de vil blive afholdt på det tidspunkt, og lægge til grund, at vi for Danmarks vedkommende klarer spørgsmålet om valgordningen af i god tid.

Der er i det radikale venstre varierende opfattelser af værdien af de direkte valg, men der er enighed om, at afholdes disse valg, vil det radikale venstre deltage i dem og deltage i dem på basis af et selvstændigt radikalt program, ikke på grundlag af det program, som er udarbejdet af føderationen af liberale partier. Det radikale landsmødes afvisning af dette program betyder ikke, at det radikale venstre vender ryggen til de europæiske problemer. Det betyder tværtimod, at det radikale venstre vil deltage i den europæiske diskussion herhjemme på basis af sit eget selvstændige program.

Værdien af de direkte valg på det europæiske plan ligger i det væsentlige i, at et direkte valgt europæisk Parlament får øgede muligheder for at øve en demokratisk kontrol med de øvrige organer inden for EF. Det europæiske Parlament vil blive stedet, hvor der føres en åben, fri politisk diskussion om de store linjer i den europæiske udvikling. Det anser vi for at være en demokratisk fordel. Der vil ikke være mulighed for med et direkte valgt europæisk Parlament og med en åben og fri diskussion i medlemsstaterne og med en åben og fri diskussion i et europæisk Parlament at antyde, at det, der foregår i Europa, er noget med at luske noget ind ad bagdøren. Tingene vil komme åbent frem, vil være tilgængelige for pressen, for offentlige-

[Niels Helveg Petersen]

den i et større omfang end i dag, og dette vil være en fordel.

Der vil blive lyttet mere til et parlament, der er direkte valgt, men det rækker ikke ved, at Det europæiske Parlament fortsat er en rådgivende forsamling uden lovgivningsmæssig kompetence. Parlamentet kan give råd. Der er grund til at tro, at et direkte valgt parlament vil give råd, der vil blive lyttet til, men kompetencen flyttes ikke og kan ikke flyttes uden traktatændringer, der jo herhjemme også kræver folkeafstemning.

Værdien af de direkte valg i Danmark beror på, at diskussionen om de europæiske anliggender i forbindelse med de direkte valg kan løftes ud af den rille, hvori den kører endnu, og som daterer sig til tiden fra før folkeafstemningen. Det, der bliver hovedspørgsmålet, vi skal diskutere under kampagnen forud for de direkte valg, bliver: på hvilken måde skal Danmark forsøge at påvirke udviklingen inden for EF? Hvilken skål vil vi lægge vore lod i? Hvorledes kan og vil vi anvende det instrument, der nu engang eksisterer?

De politiske partier vil blive tvunget til at fremlægge synspunkter for, hvorledes de ønsker at påvirke den europæiske udvikling. Befolkningen vil få en mulighed for at danne sig en opfattelse af, hvad der er de store linjer i den europæiske politik, på en meget klarere måde end i dag, hvor de europæiske spørgsmål jo, når vi fører almindelige valgkampe, fører en noget tilbagetrukket tilværelse.

Både modstandere og tilhængere burde kunne enes om, at det er en demokratisk fordel, at EF-problemerne derved får en fremtrædende politisk placering i den indre danske diskussion.

Jeg nærer personligt ingen frygt for, at valgdeltagelsen ved disse valg skal vise sig at blive lav. Jeg tror, at valgdeltagelsen vil blive høj, og den fortjener at blive det.

At man indfører de direkte valg betyder ikke, at man på nogen måde skal slække anstrengelserne herhjemme, i denne sal, imellem partierne for at styrke den demokratiske kontrol med vor egen regerings handlinger i markedspolitikken, tværtimod. Vi har et system for demokratisk kontrol her i folketinget, her i Danmark, som er mere vidtgående, end man har i noget andet medlemsland, men det fungerer fortsat ikke tilfredsstillen-

de, og vi må bestandig være på vagt og være på udkig efter muligheder for at forbedre dette system.

Det mest interessante i det foreliggende lovforslag er jo egentlig, hvad der ikke står i det. Regeringen tilforhandlede sig under store politiske omkostninger ret til at have visse forbehold over for valgordningen, tilforhandlede sig retten til at kræve tvungent dobbeltmandat og til at kræve, at afstemningen til EF-Parlamentet skulle foregå på samme dato som et dansk folketingsvalg. Disse forbehold interesserede ingen andre end regeringen. På tværs af folketinget, modstandere og tilhængere, højre og venstre, var der et enslydende råd til regeringen: disse forbehold interesserer ikke. Regeringen drog, synes jeg, klogt konsekvensen heraf og fremsætter nu et forslag, hvor disse forbehold er ikke-eksisterende.

Om selve forslaget vil jeg sige for det første, at det radikale venstre er enig i, at det grønlandske samfund får mulighed for at vælge et mandat. Der er ikke i Grønland et befolkningsgrundlag, der giver det, skal vi sige, matematiske grundlag for at vælge et mandat, men de grønlandske problemer er specielle, og de vedrører et område, der udgør 60 pct. af EF-overfladen. Der er ikke kun tale om her at yde en tjeneste til et flertal på Grønland, som ønsker, at Grønland skal vælge et mandat. Der er også tale om efter min opfattelse at yde en service over for den øvrige del af Europa, som ikke skal savne en grønlandsk stemme til at forklare, hvad det er for ganske specielle problemer, der gør sig gældende på Grønland. Hermed er der ikke på nogen måde efter vores opfattelse taget stilling hverken til Grønlands forhold til Danmark og til hjemmestyreordningen eller til Grønlands forhold til EF. Dette spørgsmål om valgretten er efter vores mening et tilbud og et rigtigt tilbud til den grønlandske befolkning.

Vi er i det radikale venstre enige i, at landet bliver én valgkreds; en opdeling, hvor der skal vælges 15 mandater, ville uundgåeligt være kunstig. Vi er enige i, at der skal være mulighed for at indgå valgforbund; det er naturligt, når der kræves så mange stemmer til et mandat.

Om det valgtekniske derudover vil jeg sige, at forslaget er et fortræffeligt grundlag for en detaljeret udvalgsbehandling. Men

[Niels Helveg Petersen]

selvfølgelig er der visse hovedproblemer i forslaget. Et hovedproblem vedrører det spørgsmål, om det er særlig berettiget at fravige folketingsvalglovens divisorer, når det nu drejer sig om et EF-valg. Havde det ikke været rimeligt at bevare de divisorer, som man har i folketingsvalgloven, ved beregning af mandatfordeling?

Det andet store spørgsmål er: hvem skal have lov til at stille op til disse valg? Efter forslaget skal de politiske partier, der er repræsenteret her i salen, have lov til det; det er naturligt. Derudover bevægelser eller partier, som kan samle underskrifter svarende til 2 pct. af de stemmer, der er afgivet ved seneste folketingsvalg. Vi er i det radikale venstre i tvivl om denne 2 procents grænse. Vi accepterer, at der må være større krav end ved folketingsvalg, fordi der kræves flere stemmer til et mandat, men vi finder det ikke uden for diskussion, at grænsen er sat, som den er; vi finder, at den er sat vel højt. Vi har tidligere gjort gældende, at grænsen måske burde ligge omkring de 40.000, men den nærmere diskussion om dette må høre hjemme under udvalgsarbejdet.

Jeg har to bemærkninger til hr. Ib Nørlund. For det første, at det jo sådan set ikke kan undre, at hr. Ib Nørlund er imod direkte valg. Den bevægelse, hr. Ib Nørlund tilhører, har jo kun et platonisk forhold til direkte valg i det hele taget.

Dernæst vil jeg sige til hr. Ib Nørlund, som harcelerede over euro-liberalismen og euro-konservatismen osv., at jeg synes, hr. Ib Nørlund glemte euro-kommunismen. Den harcelerede hr. Ib Nørlund ikke over, men i virkeligheden kunne hr. Ib Nørlunds indsats her på talerstolen om dette vel nok tolkes også som en afstandtagen fra euro-kommunismen. Hr. Ib Nørlund har derved effektivt isoleret sig fra de store, spændende bevægelser i Europa.

Hr. Gert Petersen og andre taler om den snigende integration, at der skal smugles noget ind. Dertil er der to ting at sige. For det første er det jo ikke smugleri at indføre direkte valg, hvor alle har mulighed for at afgive deres stemme. Det, der foregår her, foregår i allerhøjeste grad for befolkningens åbne øjne. Det er det, der er meningen med forslaget. For det andet synes jeg, man ser syner, når man påstår, at der er en snigende integration i gang, når enhver, der har øjne at se

med, kan se, at integrationsbestræbelserne i EF i dag har lidt et afgørende tilbageslag i forhold til den situation, der forelå, da Danmark blev medlem af EF.

Honoré (KrF):

Danmark er et af de første EF-lande, der fremsætter et forslag til lov om Europa-Parlamentsvalg. I løbet af de kommende måneder vil der i 8 andre EF-lande blive fremsat og vedtaget tilsvarende love om dette betydningsfulde valg næste år.

Det har været 20 år, før man nåede så vidt. I Rom-traktatens art. 138, stk. 3, pålægges det EF-medlemsstaterne at indføre direkte valg. Det vidste vi, da vi gik til folkeafstemning i 1972, og da vi blev medlemmer af de europæiske fællesskaber, indebar det naturligvis en traktatmæssig forpligtelse til at medvirke til, at disse direkte valg blev gennemført.

I konsekvens heraf stemte kristeligt folkeparti den 11. december 1975 for en dagsorden med følgende ordlyd. Jeg citerer: »Idet folketinget tager til efterretning, at regeringen i EF har tiltrådt, at der gennemføres direkte valg til Det europæiske Parlament i 1978, samt at der vil blive fremlagt forslag til lov om de nærmere regler for dette valg afholdelse i Danmark, så snart Ministerrådets udkast til konvention foreligger, går tinget over til næste punkt på dagsordenen.«

Vi gik altså ind for afholdelse af direkte valg i 1978. Som bekendt tog regeringen to forbehold: det obligatoriske dobbeltmandat og samtidighed mellem Europa-Parlamentsvalg og folketingsvalg. Vi anerkendte heri regeringens ønske om at bevare en tæt forbindelse mellem Europa-Parlament og folketing. Men når vi alligevel tilrådede regeringen at opgive disse forbehold, var det, fordi ulemperne herved var langt større end fordelene. Vi mener, at regeringen og socialdemokratiet på et tidligere tidspunkt burde have indset dette.

Vi er imidlertid tilfredse med, at socialdemokratiet og regeringen har bøjet sig for de mange saglige indvendinger, der både herhjemme og i EF er blevet rettet imod en sådan særordning. Resultatet er da også, at det lovforslag, regeringen nu har fremsat, til sidst vil kunne samle et bredt flertal i folketinget.

[Honoré]

Indretningen af Danmark som én valgkreds svarer til den foreslåede ordning i de fleste andre medlemslande. Den har den fordel, at valgets emner kommer til at gå på de fælles nationale spørgsmål og ikke på rent lokalpolitiske spørgsmål.

Vi hæfter os også positivt ved, at lovfor slagets § 7, stk. 11, rummer mulighed for valgforbund mellem de forskellige lister. Gennem valgforbund kan også mindre partier nemlig få chance for at blive repræsenteret i Europa-Parlamentet.

Der er også en række andre tekniske spørgsmål i dette lovforslag, men vi mener, at de må høre hjemme under udvalgsarbejdet.

Hvad er nu betydningen af det forestående direkte valg til Europa-Parlamentet? Lad mig først sige, hvad valget ikke går ud på. Valget går ikke ud på den problematik, der forelå før folkeafstemningen i 1972. Den folkeafstemning ligger bag os. Valget er ikke en afgørelse for eller imod De europæiske Fællesskaber. Det er ikke en afgørelse af, hvorvidt Danmark skal forblive i EF eller søge at melde sig ud; denne sag er afgjort. Efter at Storbritannien ved en folkeafstemning har bekræftet sit fortsatte medlemskab af De europæiske Fællesskaber, er det helt, helt urealistisk at forestille sig en dansk udmeldelse af EF i en overskuelig fremtid.

Der findes, som en tidligere taler gjorde opmærksom på, mange forskellige politiske grupper i Europa-Parlamentet, den næststørste er den kristelig-demokratiske gruppe, men der findes ikke nogen anti-EF-gruppe i Europa-Parlamentet, og jeg har vanskeligt ved at forestille mig, hvad en sådan anti-EF-parlamentsgruppe ville tage sig til dernede.

Hvis sagen ikke drejer sig om ja eller nej til EF, så må den dreje sig om, hvad vi vil gøre De europæiske Fællesskaber til, i hvilken retning vi ønsker at De europæiske Fællesskaber skal udvikle sig. Det bør både tilhængere og modstandere af EF kunne gå ind i, i erkendelse af at EF er en realitet, som man simpelt hen må regne med som det givne udgangspunkt. At gøre andet er fantasi. Jeg tror, at EF-tilhængere har brug for EF-kritikere, fordi disse har lettere ved at opdage fejl i EF. Men omvendt har også EF-modstandere brug for EF-tilhængere, fordi disse kan vise fortrinene ved EF.

De direkte valg skaber ikke Europa-Parlamentet, det er der jo i forvejen og fungerer i forvejen, men de direkte valg giver for første gang 180 mill. vælgere ret til gennem deres direkte valgte repræsentanter at påvirke beslutningsprocesserne i De europæiske Fællesskaber. Hidtil har det ikke været vælgerne, men parlamentsgrupperne, der har udpeget medlemmerne af Europa-Parlamentet. De valgte repræsentanter har derfor kun stået til regnskab over for deres parlamentsgrupper, men de er ikke blevet draget direkte til ansvar af vælgerne. Ud fra et ønske om at fremme folkestyret, også folkenes ledelse af EF, må man være positivt indstillet over for direkte valg end over for indirekte valg.

Hvad angår forslaget til lov for Grønland om valg til Europa-Parlamentet, er vi i kristeligt folkeparti tilhængere af, at Grønland har mulighed for at blive repræsenteret i Europa-Parlamentet, selv om det grønlandske vælgerantal er mindre end det, der kræves herhjemme for at opnå et mandat. Det skyldes, at der for Grønlands vedkommende gør sig en række helt specielle forhold gældende.

Hvad enkelthederne i forslaget angår, er vi naturligvis interesseret i at høre, hvad grønlandere selv mener om disse enkeltheder.

For at resumere vil jeg sige, at vi er positivt indstillet over for det, der nu skal ske, fordi vi fra især at have et staternes og administrationernes Europa gennem de direkte valg i højere grad vil få et borgernes Europa.

Ib Christensen (DR):

De direkte valg til EF-parlamentet er ikke ønsket af noget parti i Danmark. Det er unødvendigt, at Danmark lader sig presse til at acceptere de direkte valg nu. Romtraktatens bestemmelse om, at de skal gennemføres efter ensartede fremgangsmåder i de enkelte medlemslande, overholdes ikke. Baggrunden for, at man ønsker de direkte valg, er, at EF er i et tilbageslag og i en krise; derfor ønsker man styrket de overstatslige organer. Sigtet med det direkte valg er klart udtrykt: at styrke parlamentet på bekostning af de øvrige EF-organer, især Ministerrådet.

Jeg vil i den forbindelse tillade mig at citere kort fra ministerpræsident Tindemans' rapport til Ministerrådet om de europæiske

[Ib Christensen]

unionsplaner. Han siger på side 32 i denne rapport, at valg af parlamentet ved direkte valget giver denne forsamling en ny politisk myndighed.

Lidt senere siger han om parlamentets kompetence, at parlamentets nye mulighed vil medføre en kompetenceudvidelse, som skal ske gradvis i løbet af den etapevise udvikling af Den europæiske Union, og som navnlig vil give sig udtryk i en større og større lovgivende funktion.

Det være sagt til den EF-ordfører, der lidt tidligere sagde, at der ikke var tale om udvidelse af beføjelserne, og at der ikke var tale om lovgivningskompetence. Det er allerede her nævnt af andre ordførere, at den danske regering har tilsluttet sig planerne om Den europæiske Union; det gjorde man jo allerede i 1972.

I Ministerrådet har Danmark én af 9 stemmer og vetoret i nationalt vitale anliggender, jævnfør Luxembourgforliget. I Parlamentet får vi under 4 pct. af mandaterne, og dér er ingen vetoret. Dette betyder, at vetoretten, som statsministeren for nylig har bekræftet danner en juridisk og politisk forudsætning for Danmarks EF-medlemskab, bliver udhulet. I virkeligheden er der tale om det største udsalg af dansk selvbestemmelsesret, siden vi blev medlem af EF.

Jeg vil i den forbindelse gerne rette et spørgsmål til indenrigsministeren, der i sin skriftlige fremsættelse siger:

»Forslaget medfører således heller ikke nogen ændring i den vetoret, som tilkommer medlemslandenes repræsentanter i Ministerrådet.«

Hvad er det for en vetoret? Teksten er meget uklar. Er det den vetoret, der er nedfældet i Luxembourgforliget, eller den vetoret, der er i traktaterne, og som kun vedrører meget begrænsede områder, heriblandt spørgsmålet om indførelse af de direkte valg?

Langt klarere har den franske nationalforsamling taget stilling. Dér har man direkte vedtaget en akt, hvor man siger, at enhver ændring af parlamentets kompetence ikke har nogen gyldighed overhovedet for Frankrigs vedkommende, medmindre det har været genstand for ratifikation og godkendelse efter traktaternes forskrifter og efter den franske forfatning. Endvidere tilføjer man, at det samme gælder enhver akt, som De europæiske Fællesskabers Parlament gennemfø-

rer, og som ikke begrunder sig i en udtrykkelig ændring af dets kompetencer, men som bare overskrider det i realiteten. Jeg kunne tænke mig, at der i lovteksten blev indføjet noget i den retning, så det klart kom til at fremgå, under hvilke forudsætninger et EF-flertal her i dette folketing gennemfører dette, hvis deres ord ellers skal stå til troende.

Men det vil jo ikke standse hermed, idet det nyvalgte parlaments første krav vil være yderligere beføjelser, og her vil jeg gerne tilde mig at citere fra dagbladet Børsen, hvor det hedder efter oplysninger fra den socialdemokratiske gruppeseekretær i EF-Parlamentet, hr. Bent Wigotski, at »EF-socialdemokrater i forbindelse med det kommende valg til EF-Parlamentet til næste år vil rejse krav om ændring i EF-strukturen, således at Parlamentet får mulighed for at tage lovgivningsinitiativer.«

Deraf kan man altså se, at sammenhængen er der helt krystalklart og nøje. Enhver fremsættelse af, at indførelsen af de direkte valg intet har at gøre med en styrkelse af EF på bekostning af medlemsstaternes selvbestemmelsesret, er politisk bedrag. EF-Parlamentet har allerede nu i øvrigt fået ret til at forkaste EFs budget og dermed fået et i parlamentarismens historie magtfuldt middel i hænde. Det er et demokratisk tilbageskridt og en national og folkelig ulykke, folketingets EF-partier og regeringen her indlader sig på.

Retsforbundet fordømmer dette og må kræve folkeafstemning, fordi der her reelt er tale om en forrykkelse af en afgørende forudsætning for, at der kunne etableres et jafletal den 2. oktober 1972 for det danske EF-medlemskab.

Om lovforslagets enkeltheder nogle enkelte bemærkninger. Det forekommer påfaldende, at der ikke er stemmeret for danske statsborgere, der f. eks. arbejder i Sverige, mens derimod danske statsborgere, der arbejder i andre EF-lande end Danmark, har stemmeret. Jeg synes, denne fejl i hvert fald skulle rettes.

Så taler man om partier, partier, der opstiller. Jeg vil gerne udbede mig en forklaring på, hvorfor man ikke bruger ordet kandidat-lister eller lister; det bruger man dog ved amtsråd og kommunalvalg. Hvorfor skal det nu pludselig hedde partier? Man ved jo, at baggrunden for, at man ønsker, at der gives adgang til, at andre end folketingets opstille-

[Ib Christensen]

de partier kan opstille, er, at der skal være mulighed for, at tværpolitiske og folkelige grupperinger, f. eks. Folkebevægelsen mod EF – og nu ser jeg, at der måske også er en kvindeliste, der vil komme til at optræde – får mulighed for at opstille. Derfor bør man altså konsekvent bruge vendingen kandidatlistor eller lister og ikke udtrykket partier, som netop denne opstillingsret tilsigter at komme uden om, netop fordi meningene er stærkt delte i EF-partierne, således at der er flere EF-partier, der reelt har et større antal EF-modstandere end EF-tilhængere blandt deres vælgere.

Om opstillingsretten vil jeg sige, at kravet er urimelig hårdt, det er meget drøjt og nærmest prohibitivt at skulle samle 62.500 underskrifter. Det vil kunne klares af folkebevægelsen som ingen sag, men der kunne jo være andre grupperinger, der kunne have et rimeligt ønske om at opstille, og det kan de ikke med et så højt underskriftstal. Det må være rimeligt, at man fastholder samme ret som ved folketinget, altså $\frac{1}{175}$ svarende til 17.000-18.000 underskrifter i praksis. Teoretisk kan et parti jo blive repræsenteret i det danske folketing med kun ét mandat, og selv om det i praksis er ca. 2 pct., der skal til, forekommer det mig i og for sig ulogisk, at man ikke har det samme krav. Jeg ved godt, at der er tale om et valg af 15 i stedet for 175 mandater, men interessen er formentlig også betydelig ringere til dette valg, end den er til folketingsvalget.

Der er et hul i loven, eller også hænger det sammen med, at dette er et forslag, der tilsigter at skabe nationale regler for en overgangsperiode, da det senere er meningen, at dette parlament skal vedtage den egentlige valglov. Men ifølge lovteksten, som den foreligger i dag, vil det være således, at såfremt en tværpolitisk gruppering – skal vi tage folkebevægelsen som eksempel – opstiller og får valgt måske fem mandater – det ville være realistisk at forestille sig det eller et højere tal – og der derefter går en valgperiode på fem år, så skal folkebevægelsen igen ud at samle underskrifter ind, medmindre folkebevægelsen i mellemtiden er kommet ind og er repræsenteret i folketinget, mens et parti, der ikke har opstillet ved det samme første valg og ikke har fået stemmer nok, uden videre kan lade sig opstille. Det er en fuldstændig vanvittig konsekvens af valgloven. Det kan

ikke være tilsigtet, og jeg ønsker en forklaring fra ministeren på det, for det vil da være et fuldstændigt paradoks.

Så er der spørgsmålet om valgforbund, som vi selvfølgelig kan tiltræde. Jeg rejste det allerede i markedsudvalget, da vi havde et notat fra regeringen om problemet med valgloven, spørgsmålet om anvendelsen af den Sainte-Laguëske forholdstalsvalgmetode i stedet for den d'Hondtske. Det er jo den sidstnævnte, den d'Hondtske, der bruges ved udpegning af folketingskandidater, ved udpegning af kredsmandater, og det forekommer rimeligt, at man også anvender den her, når der er tale om 15 mandater, altså ikke mere, end der vælges i Københavns amtskreds.

Af de grunde, jeg her har nævnt, må retsforbundet naturligvis afvise dette lovforslag, hvad selvfølgelig ikke vil forhindre os i at prøve på at lave nogle forbedringer til det.

Til sidst vil jeg lige berøre en enkelt ting, som blev rejst af hr. Erhard Jakobsen, der talte om, at ikke en eneste af EF-modstandernes ulykkesprofetier var gået i opfyldelse. Nu er det jo svært at vurdere, når det ikke bliver navngivet, hvad det er for ulykkesprofetier. Det kan vi tage os en diskussion om senere, og så vil jeg gerne berøre, hvilke lykkeprofetier EF-tilhængerne kom med før 1972, og som garanteret ikke er blevet opfyldt. Men det kan være, vi skal vente med det, til opgøret kommer, de direkte valg kommer, hvis det ikke lykkes at afværge dem.

I hvert fald er det en kendsgerning – og hermed skal jeg slutte – at dette her bliver en konfrontation omkring Danmarks EF-politik, Danmarks europæiske politik, og ingen nok så stærk besværgelse af, at dette her ikke er et spørgsmål om, hvorvidt Danmark skal være medlem eller ej, kan afværge den situation. Det kan det ikke være, allerede af den grund, at næsten hver eneste undersøgelse siden august 1973 har vist et massivt flertal af EF-modstandere i det danske folk. Derfor kommer den debat også om EF-medlemskabet overhovedet.

Steen Folke (VS):

I dag behandler vi indenrigsminister Egon Jensens forslag til lov om direkte valg til

[Steen Folke]

Europa-Parlamentet, som det prætentivt og ganske misvisende kaldes.

Direkte valg – det lyder da demokratisk, og der er måske nogle EF-skeptiske, som føler sig fristet til at sige: skidegodt, Egon! Er der noget, EF trænger til, så er det et skær af demokrati. EF er jo sandt at sige mest blevet kendt for sit kolossale bureaukrati, som er blevet bygget op i Bruxelles. Men indførelse af direkte valg til EF-Parlamentet gør ikke i sig selv EF hverken mere eller mindre demokratisk. Det er da heller ikke det, der er meningen. Indførelsen af direkte valg skal ses som en forberedelse til videregående skridt i retning af opbygningen af en egentlig politisk union. Vægten skal forskydes fra de nationale parlamenter, herunder folketinget, til det overnationale EF-Parlament og fra de nationale stater i det hele taget til den overnationale stat, som er EF-samarbejdets mål. Det er det, som er det afgørende perspektiv ved indførelsen af direkte valg til EF-Parlamentet.

I et kapitalistisk, såkaldt demokratisk land som Danmark bliver vi præsenteret for det ene illusionsnummer efter det andet. I demokratiets hellige navn bliver vi udsat for og involveret i det ene politiske og økonomiske skaktræk efter det andet for at legitimere statsmagtens og kapitalens befæstelse af deres magtpositioner.

Et sådant illusionsnummer er det direkte valg til EF-forsamlingen. Alene den benævnelse, man fra officiel side bruger i Europa-Parlamentet, bærer i sig en illusion om noget videre, noget europæisk parlamentarisk, som har et skær af troværdighed, en troværdighed, der for ubefæstede sjæle får yderligere vægt ved, at det skal vælges direkte. En smuk tanke, at borgerne i de europæiske lande – underforstået 9 ud af i alt 34 lande i Europa – samtidig går til valgurnerne for at tilkendegive deres mening.

At denne smukke tanke ikke har den store respons i den danske befolkning, viser meningsmålingerne. Ifølge AIM er der kun 20 pct. af mændene og 10 pct. kvinder, der går ind for et EF med et direkte valgt parlament. Kvinderne er som sædvanlig de snedigste til at gennemskue sagernes rette sammenhæng.

For en socialdemokratisk regering må det vække til eftertanke, at kun 7 pct. af deres menige vælgere går med på ideen, stadig ifølge en AIM-undersøgelse. Men herinde

kan man vel være sikker på noget i retning af 80 pct.s tilslutning til dette lovforslag.

Hvorfor så dette valg nu trods den kendsgerning, at traktaterne enslydende siger, at vi er forpligtet til dette direkte valgte parlament, men uden nogen som helst tidsangivelse?

Jens Otto Krag sagde før 1972-folkeafstemningen, at der ikke ville blive tale om direkte valg i dette århundrede. Alligevel underskrev regeringen i september sidste år konventionen om et direkte valgt parlament. Hvorfor dog denne flugt fremad? Her er det nødvendigt at se på EFs udvikling. Det er jo ingen hemmelighed, at udbygningen af EF er gået langsommere, end EF-venlige kredse havde lagt op til. Der er store vanskeligheder i det økonomisk-valutariske samarbejde, en bekostelig og på mange måder falleret landbrugspolitik, besvær med fiskeripolitikken, økonomisk krise med en forfærdende arbejdsløshed i alle EF-lande, og hvor medlemsstaternes nationale kapitalinteresser er i konflikt med hinanden. Trods ret snævre grænser for, hvilke midler regeringerne må anvende, har nationale støtteordninger og importrestriktioner givet store problemer. Som et apparat til at klare medlemslandenes største problem, arbejdsløsheden, er det overstatslige kapitalistiske EF kommet ganske til kort, men det dagligt arbejdende harmoniseringsmaskineri arbejder ufortrødent og bureaukratisk videre.

Et direkte valgt EF-Parlament vil først og fremmest betyde en styrkelse af EF – som en vis hr. Tindemans siger i sin rapport om Den europæiske Union: valg af Parlamentet ved direkte valg giver denne forsamling en ny politisk myndighed. Samtidig styrker denne valgform hele den europæiske institutionelle rammes legitimitet. Det er det, det handler om.

Disse tanker har jo spøgt længe, og der har været utallige forsøg på at presse på, man kan også nævne fra Vedel-rapporten fra, det var vist 1972 – jeg citerer: »I et system, hvor Det europæiske Parlament er knyttet til udarbejdelsen af de vigtigste forordninger, ville indskrænkninger af de nationale parlamenters beføjelser være betydelig mindre opsigtsvækkende, end hvis udviklingen alene var til fordel for Rådets beføjelser.« – Hvad behager?

[Steen Folke]

Her har vi faktisk et ganske frækt argument lagt nogenlunde åbent frem. Hvis folketinget mister magt til Rådet, hvor der i princippet er mulighed for at nedlægge veto, så vækker det opsigt. Men hvis man i stedet for flytter folketingets magt til det skindemokratiske EF-Parlament, glider det lettere ned. Det er den strategi, der er fulgt, og det er den strategi, der skal tages stilling til i forbindelse med behandlingen af dette lovforslag.

EF-tilhængerne påpeger, at de direkte valg ikke medfører nogen øget kompetence til EF-Parlamentet, og det er korrekt, men et direkte valgt parlament vil i sig selv blive tillagt større autoritet end det nuværende, og man må kalde mig Mads, hvis ikke Parlamentets beføjelser vil blive gradvis udvidet, når først det direkte valg er gennemført. Faktisk har Parlamentet jo allerede fået øgede beføjelser først og fremmest på det nok så væsentlige område, som hedder budgetter og regnskaber; her er EF-Parlamentet faktisk besluttende, mens det jo på de fleste andre områder kun er rådgivende.

Men Parlamentets indflydelse skyldes ikke alene eller først og fremmest de områder, hvor det har den afgørende kompetence. I mere end 2 år har der nu eksisteret en såkaldt samrådsprocedure, der bliver stadig mere anvendt. Der er gensidig konsultation mellem Parlament og Råd, idet Rådet er forpligtet til at forhandle med Parlamentet om de lovforslag, der har større finansielle følger – og hvilke har ikke det?

Der er en stigende tendens til debatter om ikke-traktatlige emner, f. eks. nedrustning, placering af atomkraftværker, menneskerettigheder, sikkerheds- og nedrustningspolitik.

Jeg kan også nævne de direkte kontakter, som Parlamentet har etableret med andre landes parlamenter og de politiske partier, omdannelsen af de enkelte partigrupper i Parlamentet til europæiske, vesteuropæiske, EF-europæiske overnationale partier og grupper med fælles valgprogrammer og med lokalafdelinger her i København. Der er jo f. eks. også oplæg til noget sådant for den såkaldt socialistiske gruppe i EF-Parlamentet, altså socialdemokraterne.

Om detaljerne i lovforslag nr. L 15 vil jeg ikke udtale mig. Jeg synes, det er helt uacceptabelt, at behandlingen af en valglov med alle dens tekniske detaljer skal træde i stedet

for ratifikation af den akt om indførelse af direkte valg, som udenrigsøkonomiministeren underskrev den 20. september sidste år. Det lugter jo langt væk af en taktisk manøvre, som skal bruges til at få visse socialdemokratiske modstandere til at komme ind i geledet. Jeg mener, hr. Kofoed har ganske ret i, at ministeren har dummet sig med bemærkningen om, at dette her samtidig er et stiltiende samtykke til ratifikation. Det lyser langt væk, hvad meningen har været. Nu gik det jo heller ikke så godt med de to dødssyge socialdemokratiske forbehold om obligatorisk dobbeltmandat og mulighed for separat valgdato. Jeg græder tørre tårer over, at de er gledet ud af dette lovforslag.

Det, jeg ved denne førstebehandling vil koncentrere mig om, er det afgørende, det principielle. Indførelse af direkte valg til EF-Parlamentet vil indebære en styrkelse af EF og vil samtidig være et skridt på vejen mod en politisk union, mod en overnational EF-stat. For EF-modstandere er det derfor klart, at det direkte valg skal bekæmpes. Det gør vi herinde bl. a. ved at stemme imod lovforslag nr. L 15, og det ganske uanset de tekniske detaljer. Om flertallet bestemmer, at der skal 20.000 eller 60.000 eller 100.000 eller 1 million for den sags skyld vælgerunderskrifter for at opstille en liste. Om landet bliver delt i 1 eller 3 eller 15 valgkredse. Om man vælger den Sainte-Laguëske opgørelsesmetode eller den d'Hondtske, eller om man kan finde en metode, der i endnu højere grad favoriserer de store partier. Alt dette er ganske underordnet i forhold til det egentlige, nemlig at jeg og mit parti vender os imod indførelsen af det direkte valg.

Dette er også afgørende for vores stilling til lovforslag nr. L 16 om Grønlands deltagelse i det direkte valg. Som bekendt sagde et meget stort flertal i Grønland nej til EF i 1972, men Grønland blev alligevel indlemmet. VS støtter det store mindretal i Grønlands landsråd, som for nylig har afvist Grønlands deltagelse i EF-Parlamentet.

Ole Olsen (SF):

Lad mig begynde med at sige, at også vi naturligvis synes, at det vigtigste ved denne behandling er vores principielle afstandtagen fra den lov, der skal gennemføres om direkte valg til EF-Parlamentet, men derfor skal man

[Ole Olsen]

ikke slippe for nogle kritiske bemærkninger om nogle detaljer i loven.

I § 7, stk. 3, i lovforslag nr. L 15 er det bestemt, at et nyt parti kan opstille til Europa-Parlamentet, såfremt det kan samle underskrifter fra mindst 2 pct. af de ved sidst afholdte folketingsvalg afgivne gyldige stemmer.

Denne bestemmelse svarer til, hvad der skal til af stemmer overhovedet for at blive repræsenteret i folketinget.

Man kunne måske rent formelt sige, at så er der ligestilling mellem de i folketinget repræsenterede partier og nye partier, der ønsker at opstille til Europa-Parlamentet, og det var jo det, hr. Erik Holst faktisk sagde heroppefra.

Denne betragtning er imidlertid yderst overfladisk. Enhver, der overhovedet har været med til at indsamle underskrifter til anmeldelse af et nyt parti, ved, at det er langt sværere at skaffe underskrifter, end det er at samle vælgere på valgdagen. Der er jo ingen grund til at forsøge at stikke under stolen, at det, denne bestemmelse drejer sig om, er Folkebevægelsen mod EF. Denne bevægelse er i henhold til sit idégrundlag ikke noget dansk parti, der søger valg til det danske folketing, det har man udelukket sig selv fra. EF-tilhængerpartierne synes at være skræmt fra vid og sans ved tanken om, at denne bevægelse skulle stille op. Man forstår dem sådan set godt. Alle opinionsundersøgelser peger på, at det flertal, tilhængerpartierne kunne mønstre ved folkeafstemningen den 2. oktober 1972, nu er forvandlet til et temmelig jammerligt mindretal. Tanken om, at EF-modstanderne under en eller anden form skulle stå sammen mod tilhængerne ved et valg, forekommer dem vel uhyggelig.

Vi plejer normalt roligt at kunne regne fremskridtspartiet som et ja-parti, et EF-parti. Det parti har åbenbart formået at kue sine EF-modstandere, på trods af at et flertal af dets vælgere er modstandere. Jeg er på den baggrund naturligvis yderst glad for den holdning, fremskridtspartiet heroppefra udtalte om det demokratiske i valgene, at man ikke ville gå med til denne 2 pct. grænse. Noget tilsvarende skal selvfølgelig gælde hr. Erhard Jakobsen.

De borgerlige partier med disse undtagelser så tilsyneladende helst, at det overhovedet kun var de i folketinget repræsenterede

partier, der måtte stille op. Hvis denne udemokratiske manøvre ikke skulle kunne lykkes for dem, kunne man sætte antallet af underskrifter så højt som svarende til det antal stemmer, der skulle til til at vælge et mandat til Europa-Parlamentet. De håber naturligvis på herved at umuliggøre, at Folkebevægelsen mod EF stiller op.

Vi er ganske klar over, at regeringens forslag er et kompromis. Vi skal naturligvis på den ene side rose regeringen for ikke at følge de borgerlige partiers gennemført udemokratiske intentioner. På den anden side skal den også lastes for ikke at tage den demokratiske konsekvens at undlade at lægge hindringer i vejen for Folkebevægelsen mod EF og eventuelle andre organisationer, der kunne ønske at opstille til valg til Europa-Parlamentet.

Regeringen skal have endnu en bebrejdelse med på vejen fra min side. Det drejer sig om, at man vælger at anvende den Sainte-Laguëske metode ved fordeling af mandaterne i stedet for den metode, vi ved folketingsvalgene anvender til at fordele mandaterne mellem partierne. Denne forskel er ikke uden betydning. Anvender man stemmetallene ved det sidste folketingsvalg – en sådan beregning er refereret i minavisen – skulle SF, DKP og så vidt jeg erindrer det radikale venstre få hver sit mandat, men efter den valgmetode, der er foreslået, vil alle disse tre mandater tilfalde de store partier. Det er jo også nok, hvad der tilsigtes med dette udemokratiske forslag til valglov.

Så er der kommet nogle bemærkninger heroppefra om, at det var da noget mærkeligt noget, hvis man fik sådan en gruppe modstandere ned at sidde i Europa-Parlamentet, hvad i alverden skulle de kunne enes om dernede? Disse udtalelser er selvfølgelig et forsøg på at lægge hindringer i vejen for folkebevægelsen og andre partier, der er imod det direkte valg, som er imod EF, men tanken om, at de skulle sidde der, er vel naturlig. Hvad skulle de gøre dernede? Ja, de skulle da selvfølgelig forsøge at hindre fortsat delegering af nye beføjelser til EF; det kunne man vel arbejde for i Europa-Parlamentet. Man kan blot tænke på, hvad der egentlig sker i USA. Der findes da grupper i det amerikanske senat, som af al kraft arbejder for at lægge myndighed ud til enkeltstaterne. Det ville vel være naturligt for EF-modstandere, hvis loven bliver gennem-

[Ole Olsen]

ført, at arbejde for at lægge myndighed ud til de nationale stater.

I øvrigt kan jeg anbefale disse borgerlige partier at undlade at forsøge at lege formyndere for os andre. Man slipper ikke godt fra det for det første, vi skal nok selv bestemme, hvad vi vil bruge de mandater til, vi får dernede, hvis loven bliver gennemført.

Aage Frandsen (SF):

I sin fremsættelsestale til dette lovforslag siger ministeren bl. a.:

»Europa-Parlamentets beføjelser er fastsat i traktaterne, og enhver forøgelse af Parlamentets beføjelser kræver traktatændring og dermed godkendelse i medlemslandenes parlamenter. Nærværende forslag vedrører alene valgmåden for Europaparlamentarikerne og medfører i sig selv ingen ændring i Parlamentets beføjelser, således som disse fremgår af traktaterne.«

Det er formelt set rigtigt, at dette lovforslag ikke ændrer Parlamentets beføjelser. Det er også rigtigt, at Parlamentets beføjelser fastlægges i traktaterne, og at traktatændringer skal godkendes i de enkelte medlemslandenes parlamenter.

Men det er kun formelt set rigtigt, fordi realiteterne har vist os noget andet. For det første er Parlamentet efterhånden gået langt ud over sine beføjelser. Ved en nøje gennemgang af Parlamentets handlinger og beslutninger, som vi har lavet, har det vist sig, at siden 1. januar 1976 kan vi finde 59 tilfælde, hvor Parlamentet er gået ud over sine beføjelser, hvad der i henhold til traktaten er kompetence til. Jeg skal om et øjeblik vende tilbage til nogle eksempler på disse overskridelser.

For det andet vil det direkte valg give Parlamentet, som det også er fremhævet af andre, en slags moralsk støtte til at gå videre i udvidelsen af kompetencen, og det er vel at mærke en begrundelse, der er moralsk, og ikke en begrundelse, der kan henvises til i traktater eller i ændringer i traktater.

Med hensyn til eksemplerne på, hvordan EF-Parlamentet er gået ud over sine beføjelser, skal jeg nævne en række. For det første 12. januar 1976 en beslutning om placering af a-kraft. For det andet 13. oktober 1976 en mundtlig forespørgsel til udenrigsministrene på konferencen vedrørende afspænding i Eu-

ropa. For det tredje 13. januar 1977 en mundtlig forespørgsel om fælles luftfart. For det fjerde 9. februar 1977 spørgsmål til udenrigsministrene vedrørende udenrigsministerkonferencen om de ni's optræden under afstemningen i FN vedrørende Sydafrika. For det femte den 11. maj 1977 en mundtlig forespørgsel til Rådet og udenrigsministrene om beskyttelse af menneskerettighederne i verden. For det sjette den 6. juli 1977 en resolution om den politiske situation i Spanien. For det syvende den 12. oktober 1977 spørgsmål til udenrigsministerkonferencen om de sovjetiske jøder. For det ottende den 11. maj 1977 en beslutning om det forberedende møde i Beograd i henhold til slutakten fra Helsinki-mødet. Og endelig for det niende den 11. maj 1977 en beslutning om MBFR. Og der kunne nævnes 50 andre eksempler på, hvordan Europa-Parlamentet er gået ud over sine beføjelser. Det er ting, som SF i behandlingen af dette lovforslag vil vende tilbage til i forbindelse med en nøjere gennemgang af lovforslaget.

Dertil kommer så det, som også er blevet nævnt af flere ordførere, nemlig finansområdet, hvor der også er givet beføjelser, og de er givet under falske forudsætninger. Fra og med juni i år er der sket en udvidelse i Parlamentets beføjelser ved, at Parlamentet nu har ret til at forkaste finanslovforslag fremsat af Kommissionen.

Da det i sin tid blev behandlet i markedsudvalget, tog modstanderne af EF klart forbehold på den måde, at man sagde nej, mens tilhængerne sagde ja under et forbehold. Det hedder i den beslutning, som stammer fra markedsudvalgsmødet den 28. maj 1974:

»Beslutning om forkastelse af et budgetforslag og at begære et nyt forslag forelagt kan kun vedtages, når vægtige grunde taler herfor. Disse grunde skal fremgå af beslutningen og skal angive Parlamentets ønsker med hensyn til det nye budgetforslag, det begærer forelagt fra Kommissionen.«

Denne beslutning blev fulgt op af den daværende danske udenrigsminister, Ove Guldberg, i et brev 15. oktober samme år, altså 1974, hvoraf det fremgår, at Danmark forventer, at en regel af det indhold, som jeg her har citeret, bliver optaget i EF-Parlamentets forretningsorden. EF-Parlamentets formand svarede tilbage i et

[Aage Frandsen]

brev 29. november 1974, altså også samme år, at man var indstillet på at tage hensyn til et sådant forbehold fra dansk side, og at det ville komme med i en revision senere af Parlamentets forretningsorden.

EF-Parlamentet har fået sine beføjelser. Der er ikke sket nogen ændring i EF-Parlamentets forretningsorden, der svarer til det, som det danske markedsudvalg og senere også den danske udenrigsminister har gjort af forbehold. Der er nok opført noget i interne bestemmelser, men det svarer ikke til det, som det danske parlament, i form af markedsudvalget, stillede op, nemlig at det skulle indføjes i forretningsordenen, og heller ikke til det løfte, som blev givet af EF-Parlamentet.

Derfor må man konkludere, når nu der er tale om udvidelse af kompetence eller ikke udvidelse af kompetence, for det første, at EF-Parlamentet tiltager sig flere og flere beføjelser. Og det sker glidende, det er ikke noget med, at det sker på én gang. Det er en langsom, men stadig udvikling. For det andet, at danske forbehold åbenbart ikke tæller alverden i sidste ende. Og så stiller man sig åbenbart tilfreds med nogle løse ting og ikke det, som man i virkeligheden oprindeligt sagde at man ville have, og som EF-Parlamentet gav løfte om. Og for det tredje: EF-parlamentarikerne vil bruge de direkte valg til en slags moralsk støtte for, at EF-Parlamentet får øgede beføjelser, og øgede beføjelser til EF-Parlamentet kan nu engang, sådan som EF er opbygget, kun tages fra de nationale parlamenter.

Alfred Andersen (SF):

Det, som får mig til at tage ordet, er hr. Niels Helveg Petersens slutbemærkninger. Det spørgsmål, der her drøftes i dag, har jo været diskuteret tidligere i tinget, og jeg vil gerne minde om en sådan tidligere lejlighed, nemlig den debat, som fandt sted den 11. december 1975. Jeg vil særlig henlede opmærksomheden på det radikale venstres stilling, som dengang blev fremlagt af tidligere statsminister Hilmar Baunsgaard. Hilmar Baunsgaards indlæg er stadig interessant at læse. Den fhv. statsminister var godt klar over, at et EF-valg ville forrykke kompetencen, og han sagde bl. a., jfr. Folketingstidende 1975-76, sp. 2940:

»Ja, ingen er jo i tvivl om, . . . at selve beslutningen om de direkte valg ikke ændrer ved denne kompetence, men det bør vel med, når man skal forsøge på at beskrive situationen, at de syv lande som begrundelse netop har, at dette er det første skridt i retning af at ændre kompetencen mellem de nationale parlamenter og Europa-Parlamentet. Det er, ligesom man vil skjule, hvad det egentlig er, der er på vej. Man kan ikke acceptere det, de syv foreslår, og samtidig skjule, at de har sagt, dette er det første skridt på at ændre kompetencen. Selvfølgelig vil det ændre kompetencen.«

Denne beskrivelse af tingenes tilstand kan SF helt tilslutte sig. Hr. Hilmar Baunsgaard gik imidlertid videre. Han fandt ingen anledning til at lave noget nyt i fællesmarkedet, nemlig EF-valget, så længe det, der allerede fandtes, ikke fungerede tilfredsstillende. Så længe der var nationale støtteordninger inden for landbruget, burde man ikke tage et nyt initiativ, fremførte hr. Hilmar Baunsgaard. Han sagde, jfr. sp. 2939-40:

»Man må derfor spørge regeringen, hvorfor den ikke benyttede lejligheden til at sige til de lande, der nu vil udvide Fællesskabet: lad os først blive enige om at overholde det, vi har aftalt. Danmark havde chancen, bl. a. fordi England ikke er parat til at sluge de direkte valg endnu, til at sige til de syv i fællesmarkedet: vi vil ikke være med til nogen form for udvidelse, førend vi har fastlagt bindende aftaler om hurtig afvikling af de ulovlige nationale støtteordninger.«

Hr. Hilmar Baunsgaard erklærede sig derfor på det radikale venstres vegne rede til at stemme for SFs dagsordensforslag, der vendte sig imod EF-valget. Det er jo andre toner, man i dag hører fra den nye ordfører for de radikale, og derfor synes jeg ikke, at en sådan ændring skulle gå upåagtet hen. Det ville være rart at få at vide, hvad årsagen er til, at de radikale har skiftet standpunkt.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg vil gerne sige tak til de ordførere, der har givet forslaget en velvillig behandling. Jeg kan ikke rette nogen tak til de 5 repræsentanter for SF, den ene fra kommunisterne, en fra retsforbundet og en fra VS, der alle sammen gik imod forslaget.

Der har været rettet en tak til regeringen, fordi den har opgivet sit krav om dobbelt-

[Indenrigsministeren]

mandat og valgtidspunkt. Må jeg sige, at det agter jeg ikke at beskæftige mig med; det forekommer overhovedet ikke i lovforslaget, og regeringen er realistisk på det område, det har vi sagt i vores fremsættelse af forslaget.

Dette forslag drejer sig udelukkende om, at man skal opfylde en forpligtelse, som følger af tilslutningen til fællesmarkedet og af en folketingsbeslutning fra december 1975. Så enkelt er det. Denne folketingsbeslutning pålægger indenrigsministeren at fremsætte et lovforslag om, hvordan man kan afholde valg til fællesmarkedet. Så enkelt er det også dér. Det er ikke et spørgsmål for eller imod fællesmarkedet, det er et spørgsmål om at opfylde de forpligtelser, som følger af tilslutningen til fællesmarkedet.

Må jeg sige til hr. Tang Sørensen, at opgivelsen af dobbeltmandat, som jeg nævnte før, udelukker ikke, at man samtidig kan være medlem af folketinget og af Europa-Parlamentet fremtidig, men det er ikke ønskværdigt.

Hr. Tang Sørensen var inde på, at der ikke skulle være en særlig repræsentation for Grønland. Hvis ikke vi gør noget sådant, har vi ingen jordisk chance for at sikre, at Grønland bliver repræsenteret, og må jeg i samme forbindelse sige til Grønlands repræsentant, hr. Lars Emil Johansen, der sagde, at der var tale om injurier over for Grønland, at det er en venlighed over for Grønland, og når landsrådet principielt har givet sin tilslutning, kan vi ikke andet end have grund til også at søge en repræsentation gennemført for Grønland.

Flere ordførere har været inde på spørgsmålet om, hvorvidt der skulle være 62.000 underskrifter. Lad mig gøre opmærksom på, at overførte vi reglerne for folketingsvalg til valg til EF-Parlamentet, skulle der være 200.000 underskrifter, og det har vi fundet var alt for meget. At mene, at man kan nøjes med 17.000 underskrifter, må jeg nok sige er lidt naragtigt, men det er noget, vi er parat til at tale om i udvalget, hvor der er mange tekniske ting, vi i øvrigt skal komme ind på.

Må jeg sige til hr. Kofoed, der var inde på mine bemærkninger om et stiltiende samtykke, at det er en fast statsretlig praksis, at lovgivning, som gennemføres til opfyldelsen af internationale forpligtelser, anses for at være et stiltiende samtykke til ratifikationen. Der er altså intet mærkeligt eller hemmeligt ved

denne praksis, og det vil jeg gerne sige også til andre ordførere, som har taget den samme idé op, men ikke på samme baggrund som hr. Kofoed.

Jeg er enig med flere af ordførerne i, at et af de store problemer omkring repræsentationen til fællesmarkedet er, hvordan man får mulighed for at have en direkte forbindelse med disse repræsentanter, men det tilkommer ikke indenrigsministeren at klare det. Det tilkommer nok folketinget, måske gennem en særlig lovgivning.

Må jeg sige til hr. Stetter, som var inde på spørgsmålet om, at man ikke skulle have mulighed for at vælge uden for folketinget, at vi har ment, der skulle være en sådan mulighed. Det er en af de ting, vi selvfølgelig må drøfte videre i udvalget, men ud fra de bemærkninger, der er faldet her fra ordførerne, har jeg en fornemmelse af, at der er flertal for, at også andre end folketingets partier skal kunne opstille til et EF-valg.

Hr. Stetter var inde på spørgsmålet om, at man så vidt muligt skulle anvende bogstaverne for partierne. Det er nøjagtig den samme tekst, der er anvendt i folketingsvalgloven, og jeg kan forsikre hr. Stetter for, at det konservative folkeparti nok skal få sit rigtige bogstav; det skal socialdemokratiet og andre her i salen repræsenterede partier også nok.

Med hensyn til stemmesedlen. Indenrigsministeren har jo med folketingets samtykke fået bemyndigelse til at undlade at opføre navnene på selve stemmesedlen, når den bliver helt u håndterlig – det gælder for kommunalvalgene – så jeg skulle ikke have noget imod, om folketinget havde så meget tillid, at man også i denne henseende gav en bemyndigelse, uden at den dermed skal misbruges. Man har jo mulighed for at oplyse om kandidaternes navne på anden måde end ved at trykke dem i 3 millioner eksemplarer på nogle stemmesedler, som bliver meget store.

Hr. Erhard Jakobsen var inde på spørgsmålet om muligheden for, at det nationale mindretal i Sønderjylland kunne få en særstilling. Jeg tror, jeg må bedrøve hr. Erhard Jakobsen, der også ved det på forhånd, med, at det er der bestemt ikke nogen mulighed for. Jeg tror ikke, at man med rimelighed, trods al sympati for det nationale mindretal i Sønderjylland, kan sammenligne det med Grønland og Færøerne.

[Indenrigsministeren]

Hr. Lars Emil Johansen har jeg svaret, at det var en venlighed over for Grønland. Den blev ikke modtaget på den måde, men jeg kan ikke bestemme, hvordan hr. Lars Emil Johansen skal modtage en udstrakt hånd.

Hr. Ib Nørlands spørgsmål om den statsretlige praksis har jeg svaret på. Der er intet som helst lumsk i det, selv om man gerne vil udlægge det sådan.

Så må jeg i øvrigt sige både til hr. Ib Nørlund og til andre, der udtalte, at de med næb og kløer ville gå imod dette lovforslag, at det glæder mig, at de dog alligevel vil gå ind i enkelthederne i det, selv om de ikke vil have noget som helst med det at gøre. Det er selvfølgelig en ting, man så kan tænke over.

Hr. Niels Helveg Petersen var inde på en række tekniske spørgsmål, som vi må se nærmere på i udvalget, også spørgsmålet om, hvor mange underskrifter der skulle til for at opstille til valget. Det har jeg sagt at vi er parate til at snakke om. Og når man har været inde på fordelingsmetoden, skal man da ikke være helt blind for, at samtidig med at man bruger en bestemt fordelingsmetode, har man indført valgforbund, som ikke findes i folketingsvalgloven, og det giver de mindre partier en langt, langt større chance, end de har f. eks. til et folketingsvalg.

Hr. Ib Christensen var inde på spørgsmålet om danske statsborgere i de andre nordiske lande. Her drejer det sig altså på godt og ondt om EF-borgerne inden for EF-området, så derfor ser jeg ingen grund til at udvide stemmeretten også til danske statsborgere i de nordiske lande.

I øvrigt synes jeg ikke, der er grund til at gøre flere bemærkninger. Meget af det er teknik, og det kan vi se på i udvalget, men jeg vil endnu en gang understrege, at det, det her drejer sig om, er at finde en ramme, et værktøj, en lov, der kan bruges, når vi skal til dette valg, for det kommer vi bare til.

Formanden:

Anden omgang. Taletid 6 minutter for ordførere.

Erik Holst (S):

Det er næppe nødvendigt at anvende hele taletiden. Argumenterne fra modstanderne gik meget ejendommeligt på to områder. Dels sagde man, at der vil ske en overflyt-

ning af beføjelser til Parlamentet, dels sagde man, at der er ikke sket noget hidtil i EF, det viser sig jo, at alle de gode ting, som man lovede i 1972 ved folkeafstemningen, ikke er blevet opfyldt.

Man kan vel ikke både sige, at der ikke er sket noget, og så sige hele tiden, som man også sagde i 1972: vi frygter hele tiden det værste, vi frygter, at dette Parlament får nogle voldsomme beføjelser. Det er jo rigtigt, at de store problemer næsten ikke er blevet mere end berørt. Der findes jo ikke nogen afgørende beslutninger på disse områder.

Det næste er: for mindre end 14 dage siden havde markedsudvalget lejlighed til et besøg både i EF-Parlamentet og i Bruxelles, og her opdagede modstanderne fra VS, fra SF og fra kommunisterne til deres store forbavselse, vil jeg sige, at nogle af de varmeste tilhængere af direkte valg til EF-Parlamentet var de italienske kommunister, der argumenterede længe og dybtfølt for at overbevise danske kommunister og VSere om, at det var en fuldstændig gal hest, de holdt på. Det var en meget ejendommelig oplevelse at overvære. Vi andre, der havde et mere afslappet forhold til kommunister i Italien, kunne jo blot lytte på.

Så vil jeg blot svare hr. Stetter, der sagde noget om, at de to forbehold, socialdemokratiet havde taget, havde haft mulighed for at forsinke forhandlingerne. Det mener jeg ikke er rigtigt. For øjeblikket ligger vi vel, når det drejer sig om de direkte valg, blandt den bedre halvdel af de ni medlemslande. Vi ligger mellem de 4-5 bedste, og der er intet, der tyder på, at vi ikke skulle være mellem de første, der får klaret dette spørgsmål efter Frankrig.

Det næste er, at når man ophæver kravet om dobbeltmandatet, åbner man samtidig meget tydeligt adgang til, at nye grupperinger, nye bevægelser, kan danne et parti, der har mulighed for at opstille på linje med de i folketinget valgte partier.

Endelig vil jeg bekræfte over for hr. Stetter, at også socialdemokratiet mener, at det danske folketing fortsat har og fortsat også skal have beslutningerne om Danmarks medlemskab af EF, og her vil jeg godt understrege, som det vistnok er blevet nævnt, at vi har en aldeles enestående institution i det, vi kalder markedsudvalget. Måske skulle det i fremtiden ikke hedde markedsudvalget, men

[Erik Holst]

EF-udvalget eller sådan noget, for ingen almindelige mennesker forstår ordet markedsudvalg. Det er så enestående en institution, at når den socialistiske gruppe i EF-Parlamentet, der er den største, kommer til København til et møde engang i november, har man bedt om at få en speciel orientering om dette markedsudvalgs funktion, for det var dog fantastisk, hvorledes man her havde mulighed både for at følge, hvad ministrene siger og fremlægger i Ministerrådet, og også for at høre bagefter, hvad der kom ud af det, man diskuterede i Ministerrådet.

Med disse ord skal jeg afslutte anden afdeling. Jeg mener ikke, at der er fremlagt nye argumenter vedrørende de direkte valg, og jeg mener heller ikke, at vi her skal diskutere EFs generelle stilling. Det var det, jeg startede mit første indlæg med. Hertil har vi den årlige debat i folketinget.

Erhard Jakobsen (CD):

Det gik som en rød tråd – meget naturligt en rød tråd – gennem venstrefløjspartiernes angreb på os, at vi havde noget at skjule. Det er forkert. Selv om vi havde noget at skjule, er det umuligt at skjule noget, men der er altså heller ikke noget. Hvad skulle det være? Jeg kan lægge min egen stilling til det direkte valg ganske klart frem. Jeg var i starten ikke tilhænger af det, jeg var heller ikke modstander, men jeg var ikke tilhænger, jeg kunne ikke se, hvad det skulle føre til. Så stod jeg over for en lang række begejstrede tilhængere, belgiere, hollændere osv., og jeg kunne mærke på dem, at hvis vi nordboer sagde nej til et direkte valg, ville de opfatte det som noget helt andet. De ville nemlig opfatte det som manglende dansk interesse for i fremtiden at udvikle det europæiske samarbejde. Derfor gik jeg ind for det direkte valg, for jeg kan uden videre forudse, at det, som nogen herhjemme frygter, men som jeg ikke frygter, at man for hurtigt skulle få en europæisk union, hvor vi såvel som alle de andre lande var afskåret fra så stærkt at få nationale interesser præsenteret, tager lang tid, uanset hvad hollændere, belgiere og andre måtte ønske og håbe. Det tager lang tid. Der skal være direkte valg nu – og det er mit svar til hr. Gert Petersen – fordi vi, vi der er tilhængere af EF, ikke vil være med til at tage modet og initiativet fra de mennesker,

der begejstret har ført EF-tanken frem. Derfor finder jeg det helt naturligt, at valget er nu.

Men nøgternt, der sker ingen forandring dér, hvor man gerne vil gøre folk bange. Der sker ingen forandring med hensyn til, hvad lille Danmark kan få lov til inden for EF, det vedrører slet ikke det direkte eller det indirekte valg. Derimod sker der en forandring derhen, at netop dér, hvor man kritiserer EF for bureaukratiet, sker der den forandring, at Parlamentet bliver styrket, og Parlamentet er, som det er fremhævet flere gange, den eneste instans, der virkelig kan kontrollere fra dag til dag. Det er fuldstændig forkert, når der herfra blev sagt, at det kunne Ministerrådet eventuelt gøre, men Parlamentet ikke. Det er lige omvendt, det vil hr. Gert Petersen opdage, når han har været et stykke tid i EF og deltaget i udvalgs møder.

Ved udvalgs møder sker der det, som vi jo ikke kender her, at før ting kommer frem og skal behandles, vedtagelser osv., lægger Kommissionen dem frem for Parlamentet i vore udvalg, og kommissæren møder selv og må i 2–3 timer stå skoleret for hvert enkelt udvalgsmedlem med hensyn til, hvad der er hans hensigt, og hvordan det kan fremmes osv. Det har vi jo ikke engang i det nationale parlament.

Der er jo rig anledning til ned til de mindste detaljer at stille en kommissær til ansvar, og som det er fremhævet af en anden taler fra venstrefløjen heroppefra, har vi jo den formidable magt, at vi kan vælte hele Kommissionen i givet fald. Det vil sige, at når man på den ene side vil fremhæve den magt, vi har, derved at vi kan vælte Kommissionen, kan man da ikke på den anden side frakende Parlamentet muligheden for at lægge pres på Kommissionen netop i de små detaljer med hensyn til, hvor man synes der er for meget bureaukrati, eller hvor pengene ikke bruges, sådan som man gerne vil have.

Jeg må altså sige, at vi har intet at skjule. Varme tilhængere ønsker en større enhed i Europa, en union, forsvarsmæssigt, politisk osv., og de ønsker den snarest. Jeg har intet imod den, men jeg er realistisk og erkender, at det er et spørgsmål om måske 70 eller 100 år, før den bliver en realitet. Ikke på grund af dansk modstand, for vi har nok mest interesse i at tvinge de store lande til at se bort fra deres nationale interesser. De har nok

[Erhard Jakobsen]

stærkere og mere tungtvejende nationale interesser, end vi har. Det er måske os, der dybest set har mest interesse i at få vetoretten væk, hvis endelig vi skal gøre Danmarks interesser virkelig op, men det får vi ikke, for det går de andre ikke med til.

Jeg er ikke imod et udvidet europæisk samarbejde, jeg er ikke bange for et udvidet europæisk samarbejde, men jeg må realistisk erkende, at det er ikke noget, der sker foreløbig. Der ændres intet ved afstemningen om det direkte valg, og jeg håber, at den danske befolkning ikke lader sig skræmme, men vil forstå, at den værdigt skal vise, at vi interesserer os for EF, også når det ikke drejer sig om smørpriser og flæskepriser, og hvor mange sild vi må fange i Nordsøen, når det drejer sig om, at Danmark viser sig sin plads voksen inden for EF, når det kommer til det direkte valg.

Kofoed (V):

Det er en ganske interessant debat. Den er interessant på den måde, at der er nogle, der skal forsøge at argumentere imod direkte valg og samtidig give udtryk for, at de alligevel er demokratiske. Jeg synes for så vidt, det er synd for jer, at I har påtaget jer denne uriaspost, for det må være ganske umuligt, hvis man ellers vedkender sig de demokratiske principper, at gå imod, at vælgerne skal have indflydelse på, hvem der skal repræsentere os i en forsamling.

Nu kan vi se, hvilken argumentation man bruger. F. eks. går hr. Gert Petersen imod direkte valg, for så vil Parlamentet blive styrket. Ja men det er da ikke udemokratisk at styrke et parlament eller en forsamling. Samtidig siger han, at hvis Parlamentet bliver styrket, vil det sige, at de nationale parlamenter bliver svækket. Det er da en horribel påstand. Hvor ved hr. Gert Petersen det fra? Jo, går han videre og siger, fordi kontrolmulighederne vil blive meget ringe. Hvis vi nu et øjeblik forsøger at gå ind på hr. Gert Petersens argumentation, så kan jeg fortsætte dér, hvor hr. Erhard Jakobsen slap. Hr. Gert Petersen er udpeget medlem. Jeg ved ikke, hvor demokratisk det har været, men det har i hvert fald kun været nogle få medlemmer af SF, der har kunnet udpege hr. Gert Petersen. Det ville da have været mere demokratisk, hvis der havde været flere, der havde

haft lejlighed til det. Men hr. Gert Petersen kan altså være tilfreds, han er udpeget af nogle få udvalgte.

Så spørger han, hvad der er hans mulighed for kontrol. Hvad er hans mulighed for kontrol i dag? Hvad er hr. Gert Petersens mulighed for kontrol med Kommission og Råd som almindeligt medlem af dette folketing? Han kan i markedsudvalget stille nogle spørgsmål for at få forelagt regeringens hensigter på deres præmisser, men hr. Gert Petersen vil opdage ved et lidt længere arbejde i EF-Parlamentet, som også hr. Erhard Jakobsen refererede til, at dér har man mulighed for en helt anderledes kontrol end den, dette folketing har igennem sit markedsudvalg. Bl.a. fordi man har en bistand, som dette folketing ikke har haft råd til at bevilge sig selv endnu, således at man kan udføre den virkelige kontrol med Ministerrådets og Kommissionens arbejde.

Det vil også gå op for hr. Gert Petersen, men jeg vil give ham det råd: lad være med at deltage så meget i disse udvalgmøder, for hvis man har lidt viden, kan man bedre argumentere, for viden forvirrer.

Jeg ønsker for alle dem, som nu udtalte deres uforbeholdne mening, at markedsudvalget mindst en gang hvert halve år kom ned i 8 dage og fulgte arbejdet. Derefter kunne vi diskutere, om Parlamentets beføjelser var for få, og hvor deres muligheder kunne styrkes. Det kan i hvert fald kun styrke vælgerens interesse, hvis den parlamentariske kontrol bliver bedre, og det kan den kun blive, hvis man indfører direkte valg. For hvordan er de valgt nu? Hvordan udpeger man? Der er ikke mange af dem, der sidder i Europa-Parlamentet i dag, der er udpeget, fordi det har været et led i deres valgkamp. Hvilke chancer har vælgeren for at bedømme på forhånd, om hr. Gert Petersen er den rigtige mand til at sidde i Europa-Parlamentet, eller om jeg er den rigtige til at sidde i Europa-Parlamentet? Det har vælgerne overhovedet ikke haft nogen som helst mulighed for at tage stilling til. Er det det, man går imod? Vil man fratage vælgerne en almindelig demokratisk ret til at have medindflydelse på, hvem der skal være deres repræsentanter? Jeg ønsker jer god fornøjelse, når I skal argumentere imod demokratiske principper. Det er godt, det ikke er mig.

Stetter (KF):

Hr. Erik Holst bekræftede, at det er folketing, som skal bestemme og træffe beslutninger i EF-spørgsmål, også efter at et direkte valg til Europa-Parlamentet er gennemført. Hr. Erik Holst refererede bl. a. til det arbejde, der gøres i markedsudvalget, hvor det er repræsentanter fra folketing, som sidder og diskuterer tingene med ministrene om, hvordan man skal forholde sig i de forskellige sager. Så langt så godt.

Men hverken hr. Erik Holst eller ministeren gav mig nogen forklaring på, hvordan i alverden vi skal etablere en forbindelse mellem folketinget og de personer, der eventuelt vælges af grupper, som ikke er repræsenteret i folketinget. Det er det, der er det afgørende spørgsmål: hvordan vil man etablere denne kontakt? Hvordan vil man opretholde denne udmærkede institution, der hedder folketingets markedsudvalg, hvis det er således, at der er personer, der bliver valgt, der overhovedet ikke har nogen kontakt med folketinget eller med folketingets politiske partier? Det er det afgørende spørgsmål.

Hr. Erik Holst konkluderede, at der tilsyneladende ikke var noget flertal for det konservative forslag om, at det kun er de partier, der er repræsenteret her i folketinget, der kan opstille. Det kan hr. Erik Holst ikke udlede af debatten, medmindre socialdemokratiet på forhånd har sagt, at det skal være, som man har sagt i forslaget. Hvis socialdemokratiet slutter sig til vort forslag om, at det kun er de partier, der er repræsenteret i folketinget, der kan opstille til de direkte valg, kan jeg i hvert fald udlede, at der er flertal for at gennemføre vort forslag.

Gert Petersen (SF):

Jeg noterede mig hr. Kofoeds nye interessante filosofiske postulat, nemlig at viden forvirrer. Så lyttede jeg meget interesseret til hr. Kofoed, og jeg hørte en fremstilling, der var meget klar, meget ren, på ingen måde præget af forvirring. Så må jeg jo drage min konklusion, hr. Kofoed.

Se, der var også en anden side bortset fra dette, at hr. Kofoed ikke har megen viden om det, han taler om, hvis jeg ellers skal tage hans eget postulat for gode varer. Der er også noget andet, der prægede det, hr. Kofoed sagde. Man fik nemlig derigennem en for-

nemmelse af, når de direkte valg er blevet gennemført og et Europa-Parlament er blevet sammensat på basis af disse direkte valg, med hvilken selvsikkerhed, med hvilken overlegenhed over for det nationale parlament og den af det nationale parlament udgåede regering og dens kontrolmuligheder man vil optræde fra Europa-Parlamentets side. Det fik vi en fornemmelse af. Det kan være stærkt nok i øjeblikket, hvor vi altså her fik at vide, at Europa-Parlamentet eller Forsamlingen, som den dog vist egentlig kun hedder, på mange måder fungerer bedre end folketinget og regeringen og har bedre muligheder osv., og at vi burde gøre noget lignende. Så kan man få en fornemmelse af, hvad man vil høre, når først de direkte valg er gennemført og de, der sidder dér, har fået den autoritet, som de også vil få i kraft af det direkte valg; det fik vi også et forvarsel om. Resultatet bliver naturligvis, som jeg sagde – og det synes jeg blev varslet her – at det nationale parlaments, det vil sige folketingets, rolle bliver forringet. Det bliver resultatet.

Hr. Erhard Jakobsen talte meget ærligt, det synes jeg. Han sagde, at der ligger ikke i sig selv i dette nogen forandring, men en af grundene til, at vi vil have de direkte valg nu, vi der egentlig er tilhængere af store forandringer, men bare ikke kan komme igennem med det, er, at vi ikke vil tage modet og initiativlysten fra de mennesker, der har visionerne og gerne ser de store forandringer. Det synes jeg i og for sig er ærlig tale. Men dermed bliver også – man kan vende det om – disse menneskers visioner og initiativlyst bekræftet, og dermed bliver presset kraftigere for at få de store forandringer. Jeg synes, at hr. Kofoeds tale, som absolut ikke var præget af forvirring, gav udtryk for, at den var et forvarsel om de forandringer på bekostning af de nationale parlamenter og til fordel for Europa-Parlamentet, som man ønsker gennemført, hvis det skulle komme så vidt, at vi får disse direkte valg. Det er heldigvis ikke kun det danske folketing, der afgør denne sag.

Jeg har en bemærkning til, og den er til hr. Erik Holst, som var optaget af på den rundrejse, vi havde, at nogle af os, f. eks. jeg selv, skulle være blevet meget forbavset over de italienske kommunisters talsmands holdning. Må jeg sige, at det blev jeg ikke, for

[Gert Petersen]

den kendte jeg i forvejen. Derimod, når vi endelig skal referere fra det møde, blev jeg forbavset over en engelsk parlamentariker. De diskuterede meget indbyrdes, disse EF-parlamentarikere, og vi sad og lyttede interesseret til det. Italieneren havde startet og havde rost fællesmarkedet umådelig meget, og så var der en engelsk parlamentariker, som svarede italieneren og sagde, at det var dog – ja, han var parlamentarisk, så han sagde ikke, at det var det værste sludder, han havde hørt, men det var noget i den retning, han mente. For det første var dette Parlament et temmelig elendigt foretagende, og for det andet var fællesmarkedet i almindelighed til skade for hele udviklingen og samarbejdet i Europa, men man måtte affinde sig med det, nu England var kommet ind, og så blev der sagt endnu flere slemme ord om fællesmarkedet. Han var altså englænder, og jeg spurgte så min sidemand: hvem er dog det? Og så fik jeg at vide, at han var fra det britiske socialdemokrati. Senere gik det op for mig, at ikke alene var denne hårde kritiker af fællesmarkedet, der talte lige så hårdt som nogle af modstanderne her, fra det britiske socialdemokrati, men det var den socialdemokratiske gruppeformand i fællesmarkedets forsamling, altså i EF-Parlamentet. Se, hr. Erik Holst, det blev jeg overrasket over, det havde jeg ikke ventet. Jeg ved ikke, om hr. Erik Holst blev overrasket, ellers burde han have fortalt os om det.

Ib Nørlund (DKP):

Ministeren har villet gøre det, han har forelagt her, til et simpelt og enkelt værktøj i passende menneskers hænder og ikke noget, der havde med at være for og imod EF og dets kurs at gøre. Jo, det har det nu, og det har også at gøre med den lille fidus med at sætte ratifikationen hen i bemærkningerne som noget stiltiende, fordi det, man har opnået derved, er f. eks., at der ikke tages en direkte klar stilling her i tinget til, om det er rigtigt at gennemføre Europa-valg eller – det kan jeg ikke bruge, det udtryk – EF-valg nu. Det er det, man undgår, og det er lumskieret og det hemmelighedsfulde ved det.

Hr. Erik Holst kunne ikke rigtig forstå, at man syntes, at der ikke var sket noget i henhold til EF-propagandaens løfter i sin tid, og alligevel sagde, der var sket en overflytning.

Det skal jeg prøve at forklare på denne enkle måde. Jeg kan anbefale hr. Erik Holst at kigge i det optryk af annoncer og plakater fra EF-kampagnen 1972, som nylig er foretaget af Det ny Notat, bare for at give nogle smagsprøver, for at genkalde erindringen: De ønsker fuld beskæftigelse? Ja. Fællesmarkedet skaber fuld beskæftigelse? Ja. Stem derfor ja til fællesmarkedet. Ja til EF. Og hvordan er det gået med den fulde beskæftigelse? De ønsker god uddannelse til alle? Ja, osv. Stem derfor ja til fællesmarkedet. Ja, man går endda så vidt i en af annoncerne: De ønsker et lykkeligt familieliv? Ja. Jeg skal ikke blande mig i EF-tilhængernes erfaringer på det område, men det er jo hele denne dyng af løfter, som man fik folk til at stemme ja ud fra, men som ikke er gennemført, og det må man nu meget undskylde, det agter både vi og en hel del andre at erindre jer om fra tid til anden, ikke mindst i forbindelse med valgene her.

Men i øvrigt, når hr. Erik Holst siger, at der ikke kom nogen argumenter, ja, så er det jo, som man hører det. Men i hvert fald hørte jeg ikke nogen forklaringer fra hr. Erik Holsts side på det euro-socialdemokratiske program, som åbenbart også skal være retningslinje i EF-valget her. I det hele taget er det bemærkelsesværdigt, at EF-partierne har været så tavse om den side af sagen. I den forbindelse var det, jeg sagde – og det kan også være et svar til hr. Niels Helveg Petersen – at man altså kommer med euro-lister af den ene og den anden art. Der kommer ingen euro-kommunistisk liste til de valg, hvis vi får lavet dem, her i landet. Det kan være, at hr. Niels Helveg Petersen synes, det er mindre spændende, men det kan jo hænge sammen med hans stilling til EF, for netop dette er jo en af forklaringerne på, at vi ikke anerkender begrebet euro-kommunisme. Danmarks kommunistiske parti er ikke et euro-parti, det er, som navnet angiver, et dansk kommunistisk parti.

Med hensyn til de overraskelser, som hr. Erik Holst mente at finde i den retning, så kan han spare sig alle anstrengelser. Mine overraskelser på den rejse, når vi nu skal til at fortælle rejseeindringer, var egentlig først og fremmest hele den elendighed, som beherskede tankegangen hos de høje kommissærer i EF, hele den krisestemning, der var dér. Jeg bedømmer også tingene på den måde, at hvis

[Ib Nørlund]

jeg havde prøvet at fortælle sådan noget om fællesmarkedet, som de sad og fortalte, ville man have sagt, at jeg var en frygtelig overdrivende karl osv., osv.

Med hensyn til valgene, som man har gjort sig store anstrengelser for at fremstille som noget umådelig demokratisk, synes jeg, I alle sammen mangler at give et svar på det enkle spørgsmål: hvorfor sagde I selv indtil for kort tid siden, at det ikke var godt? Ja, hr. Erhard Jakobsen har fortalt noget om sin omvendelse nede i det europæiske, og jeg synes, det meget Europa har gjort ham helt rasende i så henseende, men andre, som plejer at ræsonnere på en lidt anden måde, har ikke rigtig givet nogen forklaring.

Vi er for valg, der virkelig styrker demokratiet. Det er vi altid gået ind for, og det gør vi os alle anstrengelser for. Men vi er ikke for valg, der lusker sig til at sætte dansk selvbestemmelsesret ud af kraft ud fra en forestilling om, at det, der skal ske, er en sammenvoksen af en mindre gruppe vesteuropæiske lande. Derfor vil vi fortsætte den demokratiske kamp imod EF-medlemskabet, som ingen vel her vil have dristet sig til at sige at vi ikke har ført på en fuldt ud demokratisk måde, og det agter vi også at gøre i fremtiden.

Så lige en slutbemærkning til hr. Niels Helveg Petersen, som interesserer sig for platoniske forhold. Hvordan går det med det platoniske forhold til de radikale vælgere, som ikke er så EF-glade som hr. Niels Helveg Petersen? Burde han ikke lige ordne de forhold, før han skal ud og genere andre?

Niels Helveg Petersen (RV):

Hr. Ib Nørlund kom til at sige noget her fra talerstolen, som var meget interessant. Hr. Ib Nørlund sondrer mellem valg, der styrker demokratiet, og valg, der ikke styrker demokratiet. Efter vor opfattelse er en valg-handling i sig selv udtryk for en demokratisk handling. Vi sondrer ikke mellem, om det vil styrke demokratiet eller ej. Åbne, frie, hemmelige valg er i sig selv udøvelse af demokrati.

Så var det også interessant at få hr. Ib Nørlunds udlægning af euro-kommunismen. Det, der er kendetegnet for euro-kommunismen, som vi andre kan følge det, er, at de to største kommunistpartier i Vest-

europa er begyndt at indtage en stedse mere kritisk holdning over for Sovjetunionen. Det er den linje, hr. Ib Nørlund ikke kan følge.

Jeg har ikke noget personligt forhold til euro-kommunismen, men det er for den danske debat interessant at notere, at det danske kommunistparti ikke deltager i denne stigende skeptiske holdning over for østblokken og over for Sovjetunionen. Det er en, synes jeg, nyttig klargøring af diskussionen om det danske kommunistiske partis holdning, der hermed sker.

Hr. Alfred Andersen interesserede sig for det radikale venstres standpunkt til det direkte valg. Jeg vil gentage, hvad jeg sagde i min indledning, at der hos os er varierende opfattelser af værdien af det direkte valg. Men der er enighed om, at vi skal deltage, og at vi skal deltage ikke på basis af noget europæisk liberalt program, men på basis af et selvstændigt radikalt program.

Hr. Alfred Andersen gav egentlig selv svaret på det spørgsmål, han stillede, ved at referere til Hilmar Baunsgaards udtalelser, da man sidst diskuterede dette her. Det var på et tidspunkt, hvor der ikke var truffet nogen beslutning om direkte valg, hvor det var uklart, hvorledes England ville stille sig. Den uklarhed er for længst forsvundet. Det, vi i dag diskuterer, er ikke, om der skal være direkte valg, men udelukkende, hvorledes vi skal indrette os, når vi skal til det direkte valg. Endnu er der en vis usikkerhed omkring tidspunktet, men vi må lægge til grund, at vi på et tidspunkt skal afholde direkte valg i Danmark. Situationen er dermed en ganske anden end den situation, som Hilmar Baunsgaard blev citeret for.

Om hovedspørgsmålet kun lige et par afsluttende bemærkninger.

For det første vil det fortsat være nødvendigt at styrke og forbedre dette folketings kontrol med den danske regerings handlemåde i EF-spørgsmål. Vi har i markedsudvalget en institution, som er bedre, end man har det i andre lande, men vi må ikke ophøre med at forbedre dette instrument til demokratisk kontrol med regeringen, som eksisterer. Og direkte valg til Det europæiske Parlament overflødiggør på ingen måde disse anstrengelser.

For det andet er fordelene på det europæiske niveau ved det direkte valg, at det sikrer en større åbenhed, mere debat om de euro-

[Niels Helveg Petersen]

pæiske anliggender, som gør det muligt for befolkningen at følge, hvad der sker, og gør en højere grad af kontrol mulig, både med Kommissionen og med Ministerrådet.

Den tredje ting, som jeg synes er værd at fremhæve, er, at det jo lige netop sikrer den væsentlige diskussion i Danmark om vores markedspolitik, som modstanderne altid fremhæver at de ønsker. Det er dér, jeg har sværest ved at forstå modstanden mod det direkte valg. Det må dog være oplagt for dem, som er modstandere, at dette er en enestående chance for at diskutere for og imod EF-spørgsmål, vende og dreje, hvorledes forholdene er inden for EF, hvad der er danske interesser, hvad Danmark skal søge at påvirke inden for EF. Det forekommer mig besynderligt, at denne mulighed, som her lægges frem, for virkelig at gennemføre en demokratisk, åben, offentlig debat, efterfulgt af en afstemning, afvises af dem, der hele tiden sætter spørgsmålstejn ved vort medlemskab.

Honoré (KrF):

Det fremstilles af modstanderne af de direkte valg til Europa-Parlamentet, som om der skulle bestå et konkurrenceforhold imellem Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter. Man siger, at giver man Europa-Parlamentet øgede beføjelser, så fratager man de nationale parlamenter beføjelser.

Man kunne også sige det på en anden måde. Man kunne sige, at Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter har en fælles kontrolopgave. Så kan man spørge, om den parlamentariske kontrol ikke bliver bedre ved, at den ikke blot foregår i de nationale parlamenter, men også i Europa-Parlamentet. Er det ikke en fordel, at de, som udøver denne kontrol i Europa-Parlamentet, er direkte udpeget af vælgerne?

Jeg har ladet mig fortælle, at Europa-parlamentarikerne har ganske særlige muligheder for kontrol med Ministerrådet, kontrol med Kommissionen og kontrol på et tidspunkt af de forskellige forslags tilblivelse, nemlig indledningsfasen, tilblivelsesfasen, som markedsudvalget ikke har og formodentlig aldrig vil få, fordi det tidspunkt, vi får tingene på, er, når de foreligger til beslutning i Ministerrådet.

Altså, hvis disse to organer, de nationale parlamenter og Europa-Parlamentet, ikke er i

strid med hinanden, men supplerer hinanden i den fælles opgave, nemlig den bedst mulige kontrol med Råd og Kommission, så må man da være interesseret i en direkte vælgermæssig kontrol med de personer, der skal være i Europa-Parlamentet. Det var den ene ting.

Den anden ting er, at man kan spørge, hvad de, som her på ny fremfører anti-EF-argumenter, i grunden har som Europa-politisk alternativ. Det må de jo fremføre, når de nu går imod dette, fordi en kritik forudsætter noget positivt, man går ind for. Der er da ingen tvivl om, at de, som står for denne kritik, og som måske vil gå sammen i en folkebevægelse, som skulle spænde fra kommunister til retsforbundet, næppe har nogen fælles Europa-politisk konception at stå for. Det synes jeg på afgørende vis gør en sådan optræden politisk utroværdig.

Ib Christensen (DR):

Jeg tror, at hr. Honoré kunne spare sig sine bekymringer. Det, der derimod virkelig vækker aktuel bekymring, er, at det danske folketings EF-flertal tilsyneladende ikke rigtig ved, hvad det vil, ud over at det vil give efter over for EF, når presset er stort nok, og det er jo ikke den situation, vi står i nu.

Hr. Niels Helveg Petersen mente, at det dog var en fordel, at EF-debatten bliver fremmet. Dertil må jeg sige, at det da kan være et lyspunkt midt i mørket, at EF-debatten fremmes. Det har praktisk taget ikke været muligt at få en egentlig debat med EF-tilhængerne, siden vi kom ind i EF. Til trods for at modstanderne gang på gang har ønsket denne debat, er den blevet undertrykt i medierne, og det har været svært overhovedet at få EF-tilhængerne ud som foredragsholdere, endsige medarrangører af debat. Man sagde: ja men den sag er jo afgjort, der er ikke mere at snakke om.

Jeg stillede to spørgsmål til indenrigsministeren, som jeg ikke fik svar på. Det første vedrører opstillingsretten for tværpoltiske organisationer eller, som man kalder det, partier. Skal de, i det tilfælde, hvor de får valgt en repræsentant og efter en 5 års periode igen skal til valg, til at samle underskrifter igen? Er det kun folketingspartier, uanset om de er repræsenteret i EF-Parlamentet eller ej, der kan opstille uden underskrifter?

[Ib Christensen]

Det andet spørgsmål, jeg stillede, var: hvorfor bruger man betegnelsen partier, når det, man ønsker – og det anerkender jeg regeringer for – er at give mulighed for at lade tværpolitiske grupperinger, folkebevægelser, og hvad det nu er, kvindelister osv., opstille? Hvorfor bruger man betegnelsen partier? Hvorfor gør man det så ikke også i den kommunale valglov, hvor man har en tilsvarende mulighed og med rette har det?

Hr. Erik Holst siger, at de store ting ikke er berørt. Der er knap nok sket noget ved de store ting i EF, siden vi kom ind. Og hr. Erhard Jakobsen siger: der ændres jo intet. Ja men hvis intet ændres, hvorfor skal vi så have de direkte valg? Det må man dog undre sig over.

Men hvad er der så sket? Det er rigtigt, at EF-samarbejdet på store, grundlæggende områder ligger i skærver, landbrugsordningerne kører ad Pommern til, det valutariske samarbejde ligger i splinter osv. Det er jo det, der skaber frustrationen og de politiske kræfter, der ønsker, at nu skal der ske noget. For at der kan ske noget, skal de sidste rester af selvbestemmelsesret væk. Vi skal have Luxembourgforliget fjernet, og vi skal have en magtforskydning over mod Parlamentet og dermed altså en underminering af enstemmighedsreglen i Ministerrådet. Det er jo det, der er det afgørende.

Men der er jo sket noget. Der sker en daglig integration på område efter område. Videre er der brugen af Romtraktatsartikel 235, hvorefter Ministerrådet med enstemmighed kan vedtage ting og sager, som er nødvendige for at få traktaten, Fællesskabet, til at fungere. Den bliver brugt så meget, at det stemmer selv EF-Kommissionen til betænkelighed, hvorfor de i deres unionsplaner ønsker, at man skal gennemføre en egentlig ny suverænitetsoverdragelse og udstyre EF med egentlig suverænitet og myndighed på det udenrigspolitiske og økonomiske område. Og dér er det Tindemansrapportens politiske idé, at det ikke skal ske på den måde, fordi det er alt for besværligt og det kan skabe vanskeligheder i Danmark og Storbritannien og andre lande. Nej, det skal ske ved, at man som operativt instrument indfører de direkte valg. Det er det, der er sagen, og det er det, der er sandheden.

Den sandhed kom hr. Erik Holst i og for sig til at ramme allerede i sin første tale, idet

han siger – korrekt ud fra en formel betragtning – at der ikke, i og med at man laver denne lov, er tale om en øget overdragelse af kompetence til EF-Parlamentet. Nej, det er der ikke formelt. Det er der bare reelt, jævnfør det, jeg sagde i mit første indlæg.

Men hr. Erik Holst sagde også, at det er klart, at EF-Parlamentets betydning bliver forøget. Ja, det er her, det ligger. Den umiddelbare effekt ligger i, at den politiske betydning af et europæisk parlament, sammensat af fremtrædende europæiske politikere, hvoraf nogle bliver valgt med millioner af europæeres stemmer, bliver mangedoblet. Det er derfor, man ønsker denne forøgede politiske vægt, og så, når Parlamentet er sammentrædt efter det første direkte valg, bliver kravet om øget kompetence rejst. Jeg har allerede tidligere citeret, at sådan vil det ske. Derfor er der sammenhæng mellem den reale udhuling af vetoretten, der var en forudsætning for vores medlemskab, og denne valglov. Det kan man ikke komme uden om. Det hænger også sammen med, at man har planer om at udvide antallet af medlemmer og medlemsstater, hvorfor man med ængstelse ser frem til en beslutningsproces, hvor 12 stater skulle snakke sig til enighed om tingene.

Jeg kunne forstå på hr. Erik Holsts ordførertale, at socialdemokratiet ikke længere er så begejstret for den vetoret, som de lagde så megen vægt på i 1972. Men så bør man også give vælgerne anledning til at konstatere, om de også ønsker denne vetoret væk, hvad jeg unægtelig tvivler på.

Jeg synes, det var trist at høre det radikale venstres ordførertale her i dag. Det radikale venstre har tidligere sagt, at de ikke vil medvirke til indførelse af direkte valg, uden at der er fuldstændig klarhed over det nye parlaments kompetence. Hvor er det forbehold henne nu? Det har borte taget. Det er sørgeligt, ikke mindst for de radikale vælgere, hvoraf flertallet efter opinionsmålinger at dømme er mod EF-medlemskabet overhovedet.

Hr. Kofoed har virkelig medlidenhed med os, fordi vi går imod noget, som han synes er demokratisk. Dertil er at sige, at dette er et spørgsmål om at gennemføre mere centralisme, mere centraleuropæisk styring. Det er et skridt væk fra det nære samfund, som partiet venstre ellers er tilhænger af. Derfor har det

[Ib Christensen]

altså et helt afgørende demokratisk tilbageskridt i sig.

Det andet spørgsmål er: hvem er det, man reelt overgiver bestemmelsesretten til med dette? Ja, det er jo ikke de nordiske lande. Efter hr. Kofoeds meget forenklede argumentation, hvorefter direkte valg under alle omstændigheder og i et hvilket som helst forhold er at foretrække fremfor indirekte, uden hensyn til alle øvrige omstændigheder, går jeg da ud fra, at hr. Kofoeds parti er at finde, når SF, hvad jeg har forstået, kommer med forslag om direkte valg til Nordisk Råd, når dette er gået igennem folketinget. Så kan man ved hjælp af venstres stemmer, SFs stemmer, måske andre EF-modstanderpartiers stemmer og måske det konservative folkepartis stemmer – hvor hr. Stetter jo tidligere har været tilhænger af dette – regne med, at vi da i hvert fald får én lille god ting ud af det, og måske en ting med visse perspektiver, nemlig direkte valg til Nordisk Råd.

(Kort bemærkning).

Erik Holst (S):

Den skal blive meget kort. Det er til hr. Ib Christensen, der spørger mig, hvorfor vi skal have dette valg. Det er meget tydeligt, hr. Ib Christensen.

Det skal vi, fordi folketinget den 11. december 1975 ved en folketingsbeslutning sagde, at vi skulle fremsætte lovforslag herom. Jeg vil godt se den regering, der sidder en folketingsbeslutning overhørig. Det ville hr. Ib Christensen måske også gerne.

Det næste er, at i Romtraktatens art. 138, som et flertal stemte for i 1972, er det besluttet, at der skal være direkte valg.

Det tredje er, at ingen ønsker at fjerne vetoretten. Jeg sagde intet herom; tværtimod sagde jeg, at vetoretten bevares. Jeg sagde, at den ikke altid er til fordel, især ikke for de små lande. Tænk på, hvem der indførte den! Det gjorde et af de store lande. Der er altså hverken formelt eller reelt noget ønske om at fjerne vetoretten.

Det sidste er, at der ikke vil forekomme det, som hr. Ib Christensen tror, nemlig at når de direkte valgte til Parlamentet mødes, så vil de kræve øgede beføjelser, og så vil de få det. Der kan kun overføres beføjelser til Parlamentet ved, at man ændrer i traktaten,

og traktaten kan kun ændres bl. a. af dette folketing. Det burde være meget klart og tydeligt, også for hr. Ib Christensen.

Steen Folke (VS):

Jeg har den største medlidenhed med hr. Niels Helveg Petersen. De radikale har det virkelig svært. De er for og imod direkte valg. Jeg tænker ikke bare på Hilmar Baunsgaards indstilling, der blev refereret tidligere her, som jo så åbenlyst var i modstrid med hr. Niels Helveg Petersens; jeg tænker også på de radikale medlemmers og vælgeres indstilling til direkte valg. Det radikale venstre er for og imod EFs liberale føderation. Jeg tænker på det, der skete på det radikale landsmøde, hvor man delte sig op og var for og imod på én gang.

Den radikale profil, som man har talt så meget om i den sidste tid, består i det hele taget i, at man på samme tid kan sige ja og nej og ved ikke. Men der er ét punkt, hvor de radikale virkelig skærer igennem og tager et klart standpunkt: antallet af vælgerunderskrifter. Da tog hr. Niels Helveg Petersen den betydningsfulde mine på. Han kan endnu ikke helt lægge panden i de samme rynker som forgængeren, Hilmar Baunsgaard, men kan i hvert fald se alvorstynget og betydningsfuld ud, når han fremlægger partiets synspunkt på antallet af vælgerunderskrifter. Det har man nøje overvejet i det radikale venstre.

Der er altså nogle, som det er fremgået af debatten, der ønsker, at det skal være 20.000 underskrifter. Der er nogle, der mener, at det skal være 60.000. Hvad mon så de radikales dybe overvejelser er resulteret i? Jo, ganske rigtigt, 40.000 underskrifter forekommer nu altså de radikale at være det helt rigtige, ansvarlige antal. Nu er det oven i købet sådan, at der er nogle borgerlige, der mener 20.000, og nogle socialdemokrater, der mener 60.000. De 40.000 underskrifter er de radikales tungtvejende bidrag til det samarbejdende folkestyre.

Hr. Erik Holst refererede til det spørgsmål, jeg stillede til en italiensk kommunist, da vi for nylig var i EF-Parlamentet i Luxembourg. Jeg var ikke det mindste overrasket over det svar, jeg fik. Jeg har hørt og set udtalelser før derfra, men jeg ville gerne høre argumentationen fra et medlem af partiet.

[Steen Folke]

Jeg mener, at det svar, vi fik, viste, at afstanden fra det italienske kommunistparti til de danske socialdemokrater såmænd ikke er særlig stor. Den er ikke særlig stor, hverken i dette spørgsmål eller i mange andre spørgsmål, f.eks. synet på NATO. Der er næppe tvivl om, at de italienske kommunister og de danske socialdemokrater ligger hinanden betydelig nærmere, end f.eks. VS ligger de italienske kommunister, så der var intet overraskende heri.

Så til indenrigsministeren. Jeg synes, at indenrigsministeren kom lovlig let om ved proceduren ved dette lovforslag, dette at man altså nu, jeg ved ikke, om det er første gang i folketingets historie, jeg er ikke så kyndig i de materier, men i hvert fald i denne sag gav et stiltiende samtykke til ratifikation af traktaten. Det er muligt, at det er forekommet før, at man har vedtaget at give stiltiende samtykke i forbindelse med ratifikation, det skal jeg som sagt ikke kunne sige, men jeg synes i hvert fald, at det er en interessant nydannelse i den parlamentariske praksis, hvis den er ny.

Hvis ikke den er ny, så vil jeg sige: ja men hvorfor så ikke udvide det? Udenrigsministeren kunne måske lære noget heraf. Hvad med de andre traktater, der skal ratificeres? Nu vil jeg ikke påstå, at der som regel er det store slagsmål om disse internationale traktater, der skal ratificeres. Men det ville måske alligevel lette forretningsgangen, hvis man i stedet for en formel i hvert fald ratifikationsprocedure gik over til i fremtiden blot at sørge for, at det, der skulle ske, var stiltiende samtykke til ratifikation af alle disse internationale traktater. Jeg mener, at det var et forslag, der måske kunne lette beslutningsgangen her i folketinget og i det hele taget fritage os for noget af det tyngende arbejde; der er jo nok at gøre i forvejen.

Endelig vil jeg sige, at jeg har undret mig over noget. Jeg har i hvert fald ikke set nogen af de socialdemokrater herinde, som formodes at være modstandere af direkte valg, være til stede under debatten. Jeg kan ikke se nogen nu, og jeg har heller ikke set nogen tidligere. Jeg må sige, at det undrer mig en lille smule. Det undrer mig ikke så meget, at vi ikke har fået nogen herop på talerstolen og hørt deres oprigtige mening, for vi er så vant til, at det bliver forhindret på den ene eller den anden måde. Men jeg vil da gerne

spørge – måske skal spørgsmålet rettes til den socialdemokratiske gruppeformand, hr. Risgaard Knudsen: er det nu sådan, at disse oppositionelle inden for socialdemokratiet ligefrem har fået forbud mod at komme her i salen, mens vi behandler en kontroversiel sag?

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Det er ikke så tit, jeg har grund til at takke hr. Ib Christensen for hans indlæg i markedsdiskussionen. Men jeg vil da gerne takke ham for den, synes jeg, væsentlige indrømmelse eller erkendelse, som kom til udtryk i hr. Ib Christensens seneste indlæg: at det var en fordel, at man i forbindelse med det direkte valg fik en mulighed for en grundlæggende diskussion om hele vor markedspolitik. Det forstod jeg at hr. Ib Christensen byder velkommen, og det gør jeg også. Jeg mener, at det er noget, der er af betydning, ikke blot første gang der skal være direkte valg til Det europæiske Parlament, men også anden gang. Når der i dag foretages valg af danske Europa-parlamentarikere, giver det i hvert fald ikke anledning til nogen anden debat end den, der foregår i lukkede gruppemøder. Nu vil det komme til at foregå i fuld åbenhed under offentlig debat.

Så vil jeg gerne sige til hr. Steen Folke, at det radikale venstre ikke er for og imod den liberale føderation. Vi var imod.

Det radikale venstre har ikke fundet de 40.000 underskrifter som en mellemproportional imellem 20.000 og 60.000, selv om det er midt imellem. Tallet 40.000 kom fra vor side, længe før regeringen fremlagde sit forslag, og længe før jeg hørte tale om 40.000. Det ligger tilbage engang i foråret, så hvis hr. Steen Folke havde fulgt lige så godt med i diskussionen, som hans interesse for vores alvorstyngede og betydningsfulde miner antydede, så ville han vide, at det ikke var en ny opfindelse.

(Kort bemærkning).

Ib Christensen (DR):

Jeg spurgte blandt andre hr. Erik Holst om, hvorfor vi skulle have de direkte valg nu, og fik så et svar, der kort gengivet gik ud

[Ib Christensen]

på, at vi skal have dem, fordi vi skal have dem. Det første svar var, at det var, fordi folketinget havde besluttet det i december 1975. For det andet, fordi det stod i traktaten i art. 138, at man skal komme med forslag og kan gennemføre det, men ikke noget om tidspunkt, og for det tredje var det noget med, at der er ingen, der ønsker at fjerne vetoet.

Jeg vil hertil sige, at dette jo ikke indeholder noget svar, for det, der er det centrale, og det, som regeringen og de andre EF-partier har prøvet at gå uden om – venstre måske ud fra den stilling, partiet har, mindre end andre, men de øvrige – er, at vi skal have dem nu politisk, fordi EFs overstatslighed og beslutningskraft skal fremmes. Derfor skal vi have dem. Jeg giver altså selv svaret på det, da EF-tilhængerne selv ikke er til at få ud af busken.

Hvad betyder det? Det betyder, at magtens tyngdepunkt inden for EF gennem indførelse af direkte valg bliver forskudt væk fra Ministerrådet og over i retning af Parlamentet. Derfor får vi det nu, og derfor er der en uafviselig sammenhæng mellem vetoet, eller resterne af den, og indførelsen af det direkte valg.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Må jeg sige til hr. Ib Nørlund, at fordi man gentager en påstand, behøver den ikke blive spor rigtig, og slet ikke, fordi det er hr. Ib Nørlund, der gør det. Og hvis hr. Ib Nørlund ellers har lagt mærke til det, der er blevet sagt gentagne gange: beslutningen blev taget den 11. december 1975, hvor folketinget vedtog, at der skulle gennemføres direkte valg til Europa-Parlamentet. Så der er altså stadig væk intet luskeri, der er kun åbenhed.

Må jeg sige til hr. Ib Christensen, at underskriftsindsamlingen til EF-valget gælder for det EF-valg, hvortil man indsamler underskrifterne; så går der jo 5 år igen. For folketingets vedkommende er det jo sådan, at underskrifterne har gyldighed 1 år, fordi man jo kan komme ud for et folketingsvalg inden for et år.

Jeg synes ikke om tanken om, at det bare skal hedde kandidatlistes. Det er jo sådan, at det er partierne, der indleverer kandidatlistes, så det kunne jo sådan give lidt forvirring hen ad vejen.

Hr. Steen Folke bliver ved med ligesom at soppe i spørgsmålet om, hvorvidt der er indført en ny praksis. Jeg har ellers opfattelsen af, at hr. Steen Folke er en skarp iagttagere; i hvert fald er han en så skarp iagttagere, at han lægger mærke til, hvilke socialdemokrater der er til stede her i folketingssalen. Jeg kan dementere herfra, at der er noget som helst i nogen af de påstande, som hr. Steen Folke forsøger at komme frem med. Jeg har i øvrigt selv lagt mærke til, at 80 pct. af VS' folketingsgruppe ikke er til stede her i dag ved debatten, men det har måske ikke noget med den ting at gøre.

I øvrigt er der tale om en almindelig praksis, som der ikke er noget som helst nyt i, hvad hr. Steen Folke også burde vide.

(Kort bemærkning).

Ib Christensen (DR):

Alle gode gange er tre. Jeg gentager altså mit spørgsmål og stiller det nu for tredje gang. Hvis vi tænker os, at en tværpolitisk organisation, f. eks. Folkebevægelsen mod EF, opstiller ved de første direkte valg og får valgt et antal mandater, så er det således ifølge ministerens forslag, at Folkebevægelsen mod EF – hvis vi siger, at det er den – skal ud og samle 62.500 underskrifter igen, medmindre den i mellemtiden er opstillet ved et folketingsvalg og dér er blevet repræsenteret.

Er det en lapsus i loven? Synes ministeren, det er rimeligt? Vil ministeren bidrage til en ændring af lovforslaget, så denne urimelighed fjernes? Hvis det skyldes – og jeg vil da gerne have det svar, hvis det er det, der er det rigtige svar – at dette lovforslag alene tilsigter en overgang, og at man efter en overgangsperiode i EF-Parlamentets regie skal have regler for disse ting, så er der en slags forklaring på det, men der står intet om, at denne overgangsperiode skal vare 5 eller 10 år eller hvor længe.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Det er korrekt, at denne tværpolitiske sammenslutning, som jeg ikke kender, som opstiller til EF-valg, må samle underskrifter ind igen. Hvis de er så politisk bevidste, at de har andet i hovedet end bare modstand mod fællesmarkedet, men også almindelige

politiske gøremål, så bliver de repræsenteret i folketinget, og dermed er de med.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Erhard Jakobsen* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 25. oktober 1977 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 25. oktober kl. 13,00.

Angående dagsordenen henviste første næstformand til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste første næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 16.13
